

“ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ ΣΤΗΝ ΒΟΡΕΙΟ ΗΠΕΙΡΟ”

Ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Κυριάκου Μητσοτάκη, στίς 22 Δεκεμβρίου 2022, σέ χωριά τῆς Βορείου Ἡπείρου, χαρακτηρίστηκε ὡς “ἱστορική”. Καί ἦταν πραγματικά. Γιατί, ἦταν ἡ πρώτη φορά ἀπό τὸ 1991, ὅταν ὁ τότε πρωθυπουργός Κωνσταντῖνος Μητσοτάκης ἐπισκέφθηκε τὴν περιοχή, πού τότε μόλις ἔβγαине ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς κομμουνιστικῆς δικτατορίας τοῦ Χότζα - Ἀλία, στὸ φῶς τῆς ἐλεύθερης ζωῆς. Τώρα, ἡ Ἑλλάδα, μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Πρωθυπουργοῦ, περπατοῦσε ἐλεύθερη, ἀνάμεσα στοὺς ἐλεύθερους κατοίκους τῶν Βορειοηπειρωτικῶν χωριῶν.

Ἄρχισε πρῶτα ἀπὸ τὴν ἀδούλωτη Χειμάρρα, ὅπου τοῦ ἐπιφυλάχθηκε ἰδιαίτερα θερμὴ ὑποδοχή, λέγοντας μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ αὐτὰ : “Σήμερα εἶναι μιὰ ξεχωριστὴ στιγμή γιὰ ἐμένα καὶ τὸν Ἑλληνισμό ἀπανταχοῦ τῆς γῆς. Εἶναι μεγάλη τιμὴ πού εἶμαι ὁ πρῶτος Ἑλληνας πρωθυπουργός, πού ἐπισκέπτεται τὴν Χειμάρρα. Εὐχαριστῶ, πού κρατήσατε σὲ πολὺ δύσκολα χρόνια ἄσβεστη τὴ φλόγα τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας... Ἡ ἔθνη Μειονότητα τῆς Ἀλβανίας θὰ ἔχη στὸ πρόσωπό μου ἓνα σταθερὸ συμπαραστάτη στὰ δίκαια αἰτήματά σας... Εἶστε γέφυρα φιλίας μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀλβανίας”, τόνισε ὁ κ. Μητσοτάκης. Καὶ πρόσθεσε : “Υπῆρξα, εἶμαι καὶ θὰ παραμείνω ὑποστηρικτῆς τῆς εὐρωπαϊκῆς προοπτικῆς τῆς Ἀλβανίας, τῆς ὁποίας ὑποχρέωση εἶναι ὁ πλήρης σεβασμὸς τῶν δικῶν σας δικαιωμάτων, εἴτε ἀναφερόμαστε στὸ δικαίωμα τοῦ αὐτοπροσδιορισμοῦ, εἴτε στὸ δικαίωμα, τὰ παιδιὰ καὶ τὰ ἐγγόνια σας νὰ μαθαίνουν σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες τῆν Ἑλληνικὴ γλῶσσα, εἴτε ἀναφερόμαστε στὸ κρίσιμο ζήτημα τῶν περιουσιακῶν σας δικαιωμάτων”.

Ὁ κ. Μητσοτάκης εἶπε ἀκόμη, ὅτι “λύνουμε καὶ τὰ ζητήματα τῶν ἀνασφάλιστων ὑπερηλικῶν καὶ τῶν συνταξιοδοτικῶν σας δικαιωμάτων”. Κατέληξε δὲ μὲ τὴν διαβεβαίωση: “Θέλω νὰ ξέρετε ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση θὰ εἶναι πάντα κοντὰ σας”. Ἐξ' ἄλλου, συγκινητικὴ ἦταν καὶ ἡ προσφώνηση τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ παραρτήματος Χειμάρρας τῆς “Ὀμόνοιας” κ. Φρέντυ Μπελέρη, ὁ ὁποῖος εἶπε κ' αὐτὰ : “Εἶμαστε χαρούμενοι καὶ ὑπερήφανοι, πού πρωταγωνιστεῖτε στὴν ἐνταξιακὴ πορεία, τῆς Ἀλβανίας. Ὅμως, θὰ εἶχε νόημα αὕτη ἡ πορεία καὶ μιὰ εὐρωπαϊκὴ Ἀλβανία, ἂν ἐμεῖς ἀπολαμβάναμε τὶς περιουσίες μας, πού μᾶς τὶς στεροῦν ἐδῶ καὶ 60 χρόνια, ἂν εἶχαμε τὸ δικαίωμα νὰ αὐτοπροσδιοριστοῦμε ὡς Ἑλληνες, καὶ ἂν εἶχαμε τὴν παιδεία στὴν μητρικὴ μας γλῶσσα σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες... Ἐμεῖς ἐδῶ, παρ' ὅλα τὰ προβλήματά μας, ζοῦμε ὡς Ἑλληνες ἐδῶ καὶ χιλιετίες. Καὶ ἔχουμε ἀποφασίσει νὰ ζήσουμε ἐτσι. Τὸ χρωστάμε στοὺς προγόνους μας, τὸ χρωστάμε στίς γενιές πού ἔρχονται. Βοηθήστε μας”, κατέληξε ὁ κ. Μπελέρης. Νὰ σημειωθῆ, ὅτι μαζί μὲ τὸν Πρωθυπουργὸ ἦταν καὶ ὁ Χειμαρριώτης χρυσὸς Ὀλυμπιονίκης Πύρρος Δήμας, ὁ ὁποῖος σὲ σύντομη προσφώνησή του εὐχαρίστησε τὸν κ. Μητσοτάκη γιὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὴν Χειμάρρα, ὅπου ἐπισκέφθηκε τὸ ἐλληνόφωνο σχολεῖο “ὈΜΗΡΟΣ”, στὸ ὁποῖο φοιτοῦν 145 παιδιὰ καὶ διδάσκουν 17 ἐκπαιδευτικοί.

Στὴν συνέχεια, ὁ κ. Μητσοτάκης ἐπισκέφθηκε τὸ κεφαλοχώρι τῆς Δερβόπολης, τὴν Δερβιτσάνη, ὅπου τὸν ὑπεδέχθησαν ὁ Δήμαρχος Δρόπολης κ. Δημήτριος Τόλης καὶ ἐκπρόσωποι τῶν Βορειοηπειρωτικῶν Ὄργανώσεων, ἐνῶ ἀπὸ Ἀλβανικῆς πλευρᾶς τὸν ὑπεδέχθησαν ἡ Ὑπουργὸς Τουρισμοῦ καὶ Περιβάλλοντος Mirela Kumbaro καὶ ἡ Ὑπουργὸς Ἀγροτικῆς Ἀνάπτυξης Frida Krlisa. Ὅπως ἀνακοίνωσαν ὁ πρωθυπουργός Ἐντι Ράμα καὶ ὁ Δήμαρχος Δρόπολης, ἡ κεντρικὴ πλατεῖα θὰ λάβῃ τὸ ὄνομα τοῦ Κωνσταντίνου Μητσοτάκη καὶ θὰ τοποθετηθῆ καὶ ἡ προτομὴ του. Ὁ Ἑλληνας Πρωθυπουργός ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ εἶναι παρὼν στὴν τελετὴ ὀνοματοδοσίας. Ἐπειτα, Μητσοτάκης καὶ Ράμα ἐπισκέφθηκαν τὸ ἐνιαῖο Μεσαῖο Σχολεῖο Δερβιτσάνης, ὅπου διδάσκει ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ἀποτελεῖται ἀπὸ δημοτικὸ, γυμνάσιο καὶ λύκειο, ἐνῶ φοιτοῦν συνολικὰ 113 παιδιὰ.

Πρὶν ἀπὸ τὴν Δερβιτσάνη, ὁ Πρωθυπουργός ἐπισκέφθηκε τὴν Λιβαδιά, ὅπου ὁ κόσμος, μόλις προσγειώθηκε τὸ ἐλικόπτερο “Σινούκ”, ξέσπασε σὲ χειροκροτήματα καὶ ἐπευφημίες. Τὸν καλωσόρισε ὁ Δήμαρχος Φοινίκης κ. Χρήστος Κίτσος, ἐνῶ ὁ κ. Μητσοτάκης εἶπε, ὅτι ὁ Πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδος θὰ εἶναι ἓνας δικός σας ἄνθρωπος, πού “θὰ σκύψη πάνω στὰ προβλήματά σας καὶ θὰ δώσῃ τὴν δυνατότητα στὰ νέα παιδιὰ νὰ ζοῦν, νὰ ἐλπίζουν καὶ νὰ προκόψουν στὸν τόπο τους, καὶ θέλουμε νὰ μείνουμε ἐδῶ στὰ πάτρια ἐδάφη”. Πρὸ τοῦ ἀναχωρήσῃ ἄναψε ἓνα κεράκι στὸν Ἱ. Ν. Ἁγίου Κοσμά.

Μακάρι, ἡ πρωθυπουργικὴ ἐπίσκεψη στὴν Βόρειο Ἡπειρο, νὰ ἀποδώσῃ τοὺς καρπούς πού ἀναμένουν, χρόνια τώρα, οἱ ἀδελφοί μας Βορειοηπειρώτες.

Ἡ Συνθήκη τῆς Λωζάννης καὶ οἱ Τσάμηδες-
Μία χαμένη διπλωματικὴ εὐκαιρία γιὰ τὴν
Ἑλλάδα

σελ. 5

Τὸ κάστρο τῆς Χειμάρρας

σελ. 8-9

Πόσο εὐκρινῆς εἶναι ὁ Ἐντι Ράμα;

σελ. 10

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Ὁρθοδοξία καὶ Πατριωτισμός

Κωνσταντίνου Ι. Χολέβα, Ἐκδόσεις «Ἔαρ», Ἀθήνα 2023

Γράφει ὁ Μιχαὴλ Γ. Τρίτος, Καθηγητὴς καὶ πρώην Κοσμητορὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Ενα ἀπὸ τὰ βασικὰ καὶ συνήθη ἐρωτήματα πού θέτουν οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι, εἶναι τὸ κατά πόσον μποροῦν νὰ συνυπάρξουν ἡ οἰκουμεικότητα τοῦ μηνύματος τῆς Ὁρθοδοξίας μὲ τὸν πατριωτισμό.

Μιλώντας γιὰ πατριωτισμὸ δὲν ἐννοοῦμε τὸν ἐθνικισμὸ πού ὑπερτονίζει μιὰ συγκεκριμένη ἐθνικὴ ταυτότητα μὲ συνακόλουθη ὑποτίμηση κάθε ἄλλου ἐθνικοῦ συνόλου. Ἀλλὰ ἀναφερόμαστε στὸν ὑγιή πατριωτισμὸ, τὸν ὁποῖο δὲν ἀπορρίπτει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἀφοῦ δὲν παραθεωρεῖ τίς πολιτιστικὲς ἀξίες τῶν διαφόρων λαῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ ἀσκεῖ τὴν ἱεραποστολή της.

Ὁ ἀείμνηστος π. Γεώργιος Μεταλληνὸς ἔγραφε γιὰ τὸ θέμα μας: «Τὸ υπερεθνικὸ στὴν Ὁρθοδοξία δὲν ἀναιρεῖ τὸ ἐθνικὸ. Δὲν εἶναι ἄνεθνικὴ ἡ ὀρθόδοξη πίστη. Δὲν καταργεῖ τὸ ἐθνικὸ στοιχεῖο, ἀλλὰ καὶ δὲν τὸ ἀφήνει νὰ λειτουργεῖ διασπαστικά. Γιατί ἡ ἐν Χριστῷ λειτουργία τῆς ὀρθοδόξου συνειδήσεως σώζει τὴν ἀρμονικὴ καὶ ἰσόρροπη σύνδεση ἐλληνικότητας καὶ υπερεθνικότητας μέσα στὴν ἀγιοπνευματικὴ ζωή».

Ἀπόλυτα πειστικὴ καὶ τεκμηριωμένη ἀπάντηση στὸ θέμα αὐτὸ δίνει τὸ καινούργιο βιβλίο τοῦ πολιτικοῦ ἐπιστήμονα Κωνσταντίνου Χολέβα μὲ τίτλο «Ὁρθοδοξία καὶ Πατριωτισμός». Ἀποτελεῖται ἀπὸ 120 σελίδες καὶ ἐκδόθηκε ἀπὸ τίς ἐκδόσεις «Ἔαρ» τὸν Μάρτιο τοῦ 2023.

Ὁ Κωνσταντίνος Χολέβας, δόκιμος συγγραφεὺς καὶ μεγάλος ἀγωνιστὴς τῶν ἐλληνορθόδοξων ἀξιών, συγκέντρωσε στὸ ὑπέροχο αὐτὸ βιβλίο διάφορα ἄρθρα, πού δημοσίευσε κατὰ καιροὺς σὲ ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ. Μὲ βάση τὰ κείμενα καὶ τὴ διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων τῆς

ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀποφαίνεται στὴν εἰσαγωγή τοῦ βιβλίου ὅτι: «ἀποδεχόμεστε τὴν ἀξία τῆς πατρίδος καὶ τὸν ὑγιή καὶ ἀφαντιστο πατριωτισμὸ ἀλλὰ ἀπορρίπτουμε τὰ δύο ἄκρα. Ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ ἀπορρίπτουμε τὸν ἐθνοφυλετισμὸ, τὸν ρατσισμὸ καὶ τὴν ἐθνικὴ ἀλαζονεία. Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ἀπορρίπτουμε τὸν ἄπατρι διεθνισμὸ, τὴν ἠττοπάθεια καὶ τὸν ἐθνομηδενισμὸ».

Τὸ βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπὸ ἔνδεκα θεματικὲς ἐνότητες, ὅπου σὲ κάθε μία ἀπὸ αὐτὲς δίδονται τεκμηριωμένες ἀπαντήσεις στὸ ἐπίμαχο αὐτὸ θέμα. Στὶς σύντομες γραμμὲς πού ἀκολουθοῦν θὰ σταχυολογήσουμε ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ κ. Χολέβα ἀντιπροσωπευτικὰ στοιχεῖα, πού κατοχυρώνουν τὴν ἄποψη ὅτι ὁ ὑγιὴς πατριωτισμὸς δὲν συγκρούεται μὲ τὴν οἰκουμεικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἀποδεχόμεστε τὴν ἀξία τῆς πατρίδος καὶ τὸν ὑγιή καὶ ἀφαντιστο πατριωτισμὸ ἀλλὰ ἀπορρίπτουμε τὰ δύο ἄκρα. Ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ ἀπορρίπτουμε τὸν ἐθνοφυλετισμὸ, τὸν ρατσισμὸ καὶ τὴν ἐθνικὴ ἀλαζονεία. Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ἀπορρίπτουμε τὸν ἄπατρι διεθνισμὸ, τὴν ἠττοπάθεια καὶ τὸν ἐθνομηδενισμὸ

Στὴν πρώτη θεματικὴ ἐνότητα μὲ τίτλο «Οἱ Πατέρες καὶ ὁ ὑγιὴς πατριωτισμὸς», ὁ συγγραφεὺς χρησιμοποιεῖ τὸ παράδειγμα τῶν τουρκόφωνων τῆς Καππαδοκίας καὶ τοῦ Πόντου, οἱ ὁποῖοι, ἂν καὶ μιλοῦσαν τουρκικὰ, μέσω τῆς ὀρθοδόξου πίστεως διατήρησαν τὴν ἐλληνικότητά τους. Ἐπίσης παραθέτει συγκεκριμένα χωρία

ἀπὸ τὸν Μέγα Βασίλειο, τὸν Γρηγόριο Θεολόγο, τὸν ἅγιο Παῖσιο καὶ τὸν ἅγιο Νεκτάριο, πού ἐπιβεβαιώνουν τοῦ λόγου τὸ ἀληθές.

Στὸ δεύτερο ἄρθρο τοῦ μὲ τίτλο «Ὁ Μέγας φρουρὸς τῆς Θεσσαλονίκης», φέρνει ὡς παράδειγμα συνυπάρξεως ὑγιοῦς πατριωτισμοῦ καὶ Ὁρθοδοξίας μὲ τὸν ἅγιο Δημήτριο. «Ὁ ἅγιος μας», γράφει ὁ κ. Χολέβας, «εἶναι καὶ προστάτης τῆς πατρίδος του, ἀλλὰ καὶ οἰκουμεικὸς ὑπέρμαχος τῆς οἰκουμένης... Τὸν ὑμνοῦμε ὡς Ἵπέρμαχο τῆς Οἰκουμένης, ἀλλὰ καὶ ὡς Ἵσωσίπολιν καὶ Ἵσωσίπατρι... Εἶναι οἰκουμεικός, διότι τιμᾶται ἀπὸ πολλοὺς λαοὺς πέραν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ πατριώτης, διότι μὲ τίς πολιουχικὲς παρεμβάσεις του σώζει τὴ Θεσσαλονικὴ ἀπὸ ἐπιδρομὲς διαφόρων λαῶν».

Στὴν ἐνότητα «Νεομάρτυρες: ἀγωνιστὲς γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ καὶ γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ Γένους», ἀποδεικνύει ὅτι «κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, ὅποιοι χανόνταν γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία χανόνταν καὶ γιὰ τὸν Ἑλληνισμὸ. Ὁ ἐξισλαμιζόμενος τούρκευε». Καὶ δικαιολογημένα, γιὰ τὴν τραγικὴ γιὰ τὸ Γένος μας αὐτὴ περίοδο, θρησκευτικότητα καὶ ἐθνισμὸς ἦταν ταυτόσημες ἐννοιες. Μένοντας δηλαδή ὁ χριστιανὸς σταθερὸς στὴν πίστη του, διέσωζε ταυτόχρονα καὶ τὴν ἐθνικὴ του συνειδήση.

Καὶ στὶς ἄλλες θεματικὲς ἐνότητες τοῦ βιβλίου, ὅπως «Ἡ πίστη τῶν ἐπαναστατημένων Ἑλλήνων στὴν Παναγία», «Ὁ Κωνσταντίνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων καὶ ἡ θεολογία τοῦ ἀγῶνος», «Ὁ ἅγιος Νεκτάριος καὶ οἱ πανανθρώπινες ἀξίες τοῦ Ἑλληνισμοῦ», «Ὁ ἅγιος Παῖσιος ὑπὲρ τοῦ Γένους καὶ τῆς Πατρίδος», «Ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ἡ διαχρονικὴ πορεία τῆς γλώσσας μας», «Ἡ σταυροαναστάσιμη πορεία τοῦ Γένους μας: πηγὴ ἐλπίδας γιὰ τὸ μέλλον»

ὁ συγγραφεὺς τεκμηριώνει τὴ θέση του ὅτι ὁ ὑγιὴς πατριωτισμὸς δὲν ἔρχεται σὲ σύγκρουση μὲ τὴν οἰκουμεικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τὸ ὑπέροχο ἀπὸ κάθε ἄποψη βιβλίο τοῦ κ. Χολέβα μᾶς δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ ἐξάρουμε τὴν προσαρμοστικὴ δύναμη τῆς Ὁρθοδοξίας στὴ συνύπαρξη καὶ στὸν ἐξαγιασμὸ τοῦ ἐθνικοῦ βίου τῶν λαῶν, οἱ ὁποῖοι βρίσκουν σ' αὐτὴν μητρικὴ ἀγάπη καὶ προστασία κυρίως στὶς κρίσιμες ἱστορικὲς περιόδους μεγάλων ἐθνικῶν κινδύνων καὶ δοκιμασιῶν.

Ὅταν τὸ Οἰκουμεικὸ Πατριαρχεῖο μὲ τὴν Τοπικὴ Σύνοδο, πού συνήλθε τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1872 στὴν Κωνσταντινούπολη, καταδίκασε τὸν ἐθνοφυλετισμὸ καὶ τὸν χαρακτήρισε ὡς αἵρεση, δὲν καταδίκασε τὴν ἐναρμόνιση Ὁρθοδοξίας καὶ ἐθνικῶν παραδόσεων, ἀλλὰ τὴν ἐκτροπὴ στὶς ἀκρότητες καὶ στὶς ἐπικίνδυνες καινοτομίες, ὅπως ἡ διεκδίκηση κυριάρχου ἐθνικιστικῆς δυνάμεως ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι ἀντίθετη πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως.

Τὸ καινούργιο βιβλίο τοῦ Κωνσταντίνου Χολέβα διακρίνεται γιὰ τὴν καλαισθησία, τὴν προσαρμοστικότητα καὶ τὴν ἐπιστημονικὴ τεκμηρίωση τῶν θέσεων του. Γι' αὐτὸ ἰδιαίτερως τὸ συνιστοῦμε στὸ ἀναγνωστικὸ κοινό.

323 π.Χ.- 2023 μ.Χ.

Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Κωνσταντίνος Χολέβας – Πολιτικός Επιστήμων – Συγγραφέας

Τὸν Ἰούνιο τοῦ 323 π.Χ. ἀπεβίωσε ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας. Ὁ Μακεδῶν βασιλεὺς εἶχε φέρει τὸν στρατό, τὴ γλῶσσα καὶ τὸν πολιτισμὸ τῶν Ἑλλήνων μέχρι τὰ βάθη τῆς Ἀσίας. Θεωρεῖται πολὺ πιθανόν ὅτι ἀπὸ τὴ Βαβυλώνα ἢ σορός του μεταφέρθηκε στὴν Αἴγυπτο ὅπου ὁ στρατηγὸς Πτολεμαῖος ὁ Λαγοῦ ἀνέλαβε νὰ τὸν θάψει στὴν Ἀλεξάνδρεια. Τὴν πρώτη καὶ τὴ Μεγάλη. Τὴν πιὸ σημαντικὴ ἀπὸ τίς πολλὲς Ἀλεξάνδρειες, τίς ὁποῖες ἴδρυσε ὁ Μακεδῶν στρατηλάτης.

Δὲν συμπληρώνεται φέτος κάποια ἐπέτειος μὲ αὐστηρὴ μαθηματικὴ λογικὴ. Ἀπλῶς τὸ 2023 θυμίζει τὸ 323 καὶ ἔτσι σκέφθηκα ὅτι ἀξίζει νὰ γραφοῦν λίγα λόγια γιὰ τὸ ἐκπολιτιστικὸ ἔργο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ γιὰ τὴν Κοινὴ Ἑλληνιστικὴ, πού εἶναι ἡ γλῶσσα τῶν Εὐαγγελίων.

Τὸ βασίλειο του μοιράσθηκε μεταξὺ τῶν Διαδόχων καὶ τῶν Ἐπιγόνων. Τὰ κυριώτερα βασίλεια ἦσαν ἐκεῖνα τῶν Πτολεμαίων στὴν Αἴγυπτο καὶ τῶν Σελευκιδῶν στὴ Συρία καὶ στὴ Μικρὰ Ἀσία. Ὑπῆρχε καὶ τὸ βασίλειο τῆς Μακεδονίας, ἡ Πέργαμος τῶν Ατταλιδῶν κ.ά. Ὁ πολιτισμὸς τῶν ἐπομένων αἰῶνων ὀνομάσθηκε Ἑλληνιστικὸς. Διεθνῶς γίνεται ἀποδεκτὸς αὐτὸς ὁ ὅρος γιὰ νὰ χαρακτηρίσει μία πολιτιστικὴ ἀκμὴ, ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖ τὴ γλῶσσα, τὴ γραμματεία, τὴν πολιτικὴ ὀργάνωση ("πόλις") καὶ τὴν τέχνη τῶν Ἑλλήνων, σεβόμενη ὅμως τοὺς τοπικοὺς πολιτισμοὺς.

Ὅρισμένοι ἱστορικοὶ χρησιμοποιοῦν τὸν πληθυντικὸ γιὰ νὰ μιλήσουν γιὰ τοὺς τρεῖς αἰῶνες μετὰ τὸν Ἀλέξανδρο: Οἱ Ἑλληνιστικοὶ Κόσμοι (βλέπε τὸ βιβλίο τῶν Ph. Clancier, O Colou, G. Gorre: Οἱ Ἑλληνιστικοὶ Κόσμοι- Ἀπὸ τὸν Νεῖλο στὸν Ἰνδὸ Ποταμὸ, ἐκδόσεις Gutenberg). Ἴσως ἔχουν δίκιο. Διότι διαφέρει σημαντικὰ ὁ ἑλληνιστικὸς πολιτισμὸς τῆς Ἀντιόχειας ἐπὶ Ορόντου τῆς Συρίας ἀπὸ τὸν ελληνο-ινδικὸ πολιτισμὸ τῆς Βακτριανῆς. Μὴν ξεχνοῦμε καὶ τὴν Ατροπατηνὴ Μηδία, τὸ σημερινὸ Αζερμπαϊτζάν, τὰ ἑλληνικὰ ἐρείπια τῶν Μακεδόνων στὴ νῆσο Φαίλακα τοῦ Κουβέιτ κ.ά.

Ὁ Ἀλέξανδρος κατὰ τὸν ποιητὴ Κωνσταντῖνο Καβάφη δημιούργησε ἕναν καινούργιο κόσμον, ἑλληνικὸ ἀλλὰ καὶ οἰκουμενικὸ. Ἄς θυμηθοῦμε ὀρισμένους στίχους ἀπὸ τὸ ποίημα «Στὰ 200 π.Χ.» τοῦ ποιητῆ πού γεννήθηκε καὶ ἔζησε στὴν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἴγυπτου.

Κί' ἀπ' τὴν θαυμάσια πανελληνίαν ἐκστρατεία
τὴν νικηφόρα, τὴν περιλαμπρὴ,
τὴν περιλάλητη, τὴν δοξασμένη
ὡς ἄλλη δὲν δοξάσθηκε καμιά,
τὴν ἀπαράμιλλη: βγήκαμ' ἐμεῖς·
ἑλληνικὸς καινούριος κόσμος,
μέγας.

Ἐμεῖς· οἱ Ἀλεξανδρεῖς, οἱ Αντιοχεῖς,
οἱ Σελευκεῖς, κί' οἱ πολυάριθμοι
ἐπίλοιποι Ἑλληνες Αἴγυπτου καὶ
Συρίας,
κί' οἱ ἐν Μηδίᾳ, κί' οἱ ἐν Περσίδι,
κί' ὅσοι ἄλλοι.

Μέ τεσ ἐκτεταμένους ἐπικράτειες,
μὲ τὴν ποικίλη δρᾶση τῶν στοχαστικῶν προσαρμογῶν.
Καὶ τὴν Κοινήν Ἑλληνικὴ Λαλιά
ὡς μέσα στὴν Βακτριανὴ τὴν
πήγαμεν, ὡς τοὺς Ἰνδοῦς....

Ἡ Κλεοπάτρα Ζ', ἡ τελευταία βασίλισσα τῆς Αἴγυπτου, ἡ ὁποία ὑπετάγη στους Ρωμαίους, ἦταν Ἑλληνίδα μὲ μακεδονικὴ καταγωγὴ καὶ ὄχι Ἀφρικανὴ γηγενής. Ἦταν ἡ τελευταία τῶν Πτολεμαίων. Στὴ Ν.Α. Τουρκία σήμερον βλέπουμε πόλεις μὲ ἀλεξανδρινὴ κληρονομία. Ἀλεξανδρέττα (Ισκεντερούν), Ἀντιόχεια (Αντάκκα). Στὴν Ἰορδανία ἐπισκεπτόμαστε τὰ Γέρασα (Τζέρας), τὰ ὁποῖα ἴδρυσε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος γιὰ νὰ ἐγκαταστήσει τοὺς ἀπομάχους στρατιῶτες του. Τὰ πάντα εἶναι ἑλληνικὰ ἐκεῖ. Καὶ στὴν περιφνημὴ Πέτρα τῆς Ἰορδανίας, τὸ παλαιὸ βασίλειο τῶν Ναβαταίων ἐμπόρων, βρίσκουμε ἐπιγραφές γιὰ τὸν Μακεδῶνα στρατηγὸ Λυσίμαχον. Ἄλλωστε στὰ χρόνια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπάρχει ἡ Μακεδονικὴ Δεκάπολις στὴν περιοχὴ, ἡ ὁποία σήμερον καλύπτεται ἀπὸ τὴ Συρία, τὸ Ἰσραήλ καὶ τὴν Ἰορδανία. Πόλεις μὲ ἑλληνικὰ ὀνόματα καὶ μὲ ἑλλην-

κοὺς πληθυσμοὺς πού ἤλθαν κυρίως ἀπὸ τὴ Μακεδονία.

Ἡ σημερινὴ Ὀρθόδοξη Μητρόπολις τοῦ Χαλεπίου τῆς Συρίας ὀνομάζεται ἐπισήμως Ἰερά Μητρόπολις Βεροίας καὶ Ἀλεξανδρέττας. Καὶ τὰ δύο ὀνόματα παραπέμπουν στὸν Μέγα Ἀλέξανδρο καὶ στοὺς διαδόχους του. Θυμίζουν Ἑλληνικὴ Μακεδονία. Ἄλλωστε ἡ Ἰερά Μητρόπολις Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμπανίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἀδελφοποιηθεῖ μὲ τὴ Βέροια-Χαλέπι τῆς Συρίας. Ἀρκετὲς Ὀρθόδοξοι μοναχὲς ἀπὸ τὸ Χαλέπι μονάζουν σήμερον κοντὰ στὴ Βέροια γιὰ νὰ ἀποφύγουν τίς ταλαιπωρίες τῶν πολεμικῶν συγκρούσεων στὴν περιοχὴ τους.

Ἡ παρουσία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν Μακεδόνων του (ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὅπως ὁ Κρητικὸς ναύαρχος Νέαρχος) δημιούργησε τὸ ὑπόβαθρον ὡστε νὰ ὀμιλοῦν ὅλοι οἱ κατακτημένοι λαοὶ μία γλῶσσα ἑλληνικὴ, τὴν Ἀλεξανδρινὴ Κοινή.

Τὰ Εὐαγγέλια καὶ γενικῶς τὰ κείμενα τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐγράφησαν στὴν Ἀλεξανδρινὴ Κοινή, δηλαδὴ στὴν ἀπλοποιημένη ἐξελικτικὴ μορφή τῆς ἀρχαίας ἀττικῆς διαλέκτου (μὲ στοιχεῖα καὶ ἀπὸ ἄλλες διαλέκτους), ἡ ὁποία διὰ μορφώθηκε στὰ χρόνια τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν Ἐπιγόνων του. **Στὴν ἴδια γλωσσικὴ μορφή μεταφράσθηκε ἀπὸ Ἑλληνιστὲς Ἑβραίου καὶ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη.** Αὐτὴ ἡ μετάφραση, γνωστὴ ὡς Μετάφραση τῶν Ὁ (Ἑβδομήκοντα), χρησιμοποιήθηκε διεθνῶς

περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸ Ἑβραϊκὸ πρωτότυπο.

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος σεβάσθηκε τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς. Μετέδωσε τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ, ἀλλὰ δὲν ἔδειξε προσβλητικὴ συμπεριφορὰ πρὸς τοὺς λαοὺς, τοὺς ὁποῖους ἐνέταξε στὴν αὐτοκρατορία του. Ἄν καὶ προηγήθηκε, ἔδρασε ὅπως ἀκριβῶς καὶ οἱ Χριστιανοὶ Ἱεραπόστολοι τῆς Βυζαντινῆς περιόδου. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ἀποτελοῦν δύο Ἑλληνες Μακεδόνες, οἱ Θεσσαλονικεῖς ἀδελφοὶ Ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος. Ἐστάλησαν τὸν 9ο αἰῶνα ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Φώτιον γιὰ νὰ μεταδώσουν τὴν Ὀρθόδοξη Πίστη στὴ Μεγάλη Μοραβία (Τσεχία) καὶ γενικότερα θεωροῦνται οἱ Φωτιστὲς τῶν Σλαβικῶν λαῶν. Τοὺς βοήθησαν νὰ ἀποκτήσουν γραπτὸ ἀλφάβητο, τὸ γνωστὸ σήμερον ὡς Κυριλλικὸ, βασισμένο στὴν ἑλληνικὴ μεγαλογράμματο γραφὴ τῶν Βυζαντινῶν, ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐπέβησαν καταπιεστικὰ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ Ἑλληνιστικὴ περίοδος τυπικὰ λήγει τὸ 31 π.Χ. μὲ τὴν ὑποταγὴ τῆς Κλεοπάτρας Ζ' στοὺς Ρωμαίους. Ἀλλὰ στὴ συνειδηση τῶν Ἑλλήνων, τῶν Ἀράβων, τῶν Περσῶν, τῶν Ἰνδῶν, τῶν Ἀφγανῶν καὶ ἄλλων λαῶν τῆς περιοχῆς «ζεῖ ὁ βασιλιάς Ἀλέξανδρος». Ἡ οἰκουμενικὴ διάδοση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας βοήθησε στὴ διάδοση τοῦ Εὐαγγελίου.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΑ ΕΤΗ

(μέρος Β')

Ιωάννης Σ. Παπαφλωράτος, Νομικός-Διεθνολόγος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών

Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1946, ἡ κυβέρνηση Τσαλδάρη προσέφυγε στὰ Ἴνωμένα Ἔθνη, καταγγέλλοντας τὴν πολιτικὴ τῶν ἐπεμβάσεων τῶν γειτονικῶν κρατῶν (συμπεριλαμβανομένης τῆς Ἀλβανίας) στὰ ἑσωτερικά της. Αυτό συνέβαινε μέσω τῆς φανερῆς πλέον συνδρομῆς τους πρὸς τὸν Δημοκρατικὸ Στρατὸ Ἑλλάδας (Δ.Σ.Ε.). Συνεστήθη μία διεθνῆς ἐπιτροπὴ, μὲ τὴν συμμετοχὴ καὶ ἐκπροσώπων τῶν σοσιαλιστικῶν κρατῶν. Οἱ Δυτικοὶ προσεπάθησαν νὰ ἰσοσκελίσουν τὴν προαναφερθεῖσα ὑποχώρησή τους στὸ συμβούλιο τῶν ὑπουργῶν Ἐξωτερικῶν ἀφ' ἑνὸς προσφέροντας τὴν συμπαράστασή τους στὸν Ο.Η.Ε. καὶ ἀφ' ἑτέρου συνδράμοντας ἐνεργὰ τὴν ἑλληνικὴ κυβέρνηση στὸν ἀγῶνα της γιὰ τὴν συντριβὴ τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ» καὶ τὴν ἐπιβολὴ τῆς τάξεως σὲ ὅλη τὴν ἐπικράτεια τῆς χώρας. Ἐκτοτε, ὅμως, παγιώθηκε ἡ κατάστασις στὴν

ἓνα τζιπ τῆς United Nations Special Committee on the Balkans (UNSCOB) περνάει τὴν πύλη τοῦ στρατοπέδου, ὅπου αὐτὴ ἔδρευε στὴ Θεσσαλονίκη.

εὐρίσκετο εἰς προφανὴ κίνδυνον κατόπιν τῆς ὑποδειχθείσης συνενοχῆς τῶν τριῶν γειτονικῶν της κρατῶν». Προσέθεσαν δὲ ὅτι ἡ κυβέρνησή τους δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀδρανήσει ἐφ' ὅσον κινδύνευε ἡ ἀνεξαρτησία καὶ ἡ ἐδαφικὴ ἀκεραιότητα ἐνὸς κράτους-μέλους τοῦ Ο.Η.Ε.. Σημείωσαν ὅτι θὰ ἐξαντλοῦσαν κάθε μέσον ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ διεθνοῦς ὀργανισμοῦ «ὅπως προστατευθῆ ἡ εἰρήνη καὶ παρασχεθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα οἰαδήποτε βοήθεια». Κατόπιν, προχώρησαν στὴν κατάθεσις ἐνὸς κειμένου, στὸ ὁποῖο κατηγοροῦσαν ἀνοικτὰ τὰ τρία γειτονικά κομμουνιστικά κράτη γιὰ τὴν παροχὴ βοήθειας στοὺς ἀντάρτες. Τέλος, ἐδήλωσαν ὅτι ἐάν οἱ Σοβιετικοὶ προέβαλαν βέτο, θὰ κατέφευγαν στὴν Γενικὴ Συνέλευσι, ὅπου ἴσχυε ἡ ἀρχὴ τῆς πλειοψηφίας.

Ἐντονη ὑπῆρξε ἡ ἀντίδρασις τῶν Σοβιετικῶν καὶ τῶν Πολωνῶν. Τελικῶς, ἡ ἀμερικανικὴ πρότασις ἐνεκρίθη ἀλλὰ ἡ ἐφαρ-

μογὴ της προσέκρουσε στὸ ρωσσικὸ βέτο. Τότε, οἱ Ἀμερικανοὶ ὑπέβαλαν στὸν Γενικὸ Γραμματέα τὸ αἴτημα ἐγγραφῆς τοῦ ζητήματος (ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἀπειλαὶ κατὰ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Ἑλλάδος») στὴν ἡμερησία διάταξι τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως. Ἐπηκολούθησε νέα διπλωματικὴ διελκυστίνδα ἀλλὰ τελικῶς ἡ ἀμερικανικὴ πρότασις ἐνεκρίθη μὲ ψήφους 38

ὑπὲρ, 6 κατὰ καὶ 9 ἀποχές. Ἡ συζήτησις ξεκίνησε τὴν 26ῃ Σεπτεμβρίου καὶ διήρκεσε ἕως τὴν 13ῃ Ὀκτωβρίου. Ἐπρόκειτο γιὰ μία νέα φάσι στὴν διπλωματικὴ ἀντιπαράθεσις Ἀνατολῆς-Δύσεως. Ἡ Γεν. Συνέλευσις ἐτάχθη στὸ πλευρὸ τῶν Ἀμερικανῶν μὲ ψήφους 40 ὑπὲρ, 6 κατὰ καὶ 11 ἀποχές. Ἡ ἀπόφασις ἀπέδιδε εὐθύνες στὰ τρία γειτονικά τῆς Ἑλλάδος κράτη καὶ καλοῦσε τὶς κυβερνήσεις τους νὰ σταματήσουν τὶς ἐχθρικές ἐνέργειες καὶ νὰ ἀποκαταστήσουν τὶς διπλωματικές σχέσεις τους μὲ τὴν ἐπισημὴ ἑλληνικὴ κυβέρνησι.

Ἐπίσης, προβλεπόταν ἡ σύστασις μιᾶς ἐρευνητικῆς ἐπιτροπῆς (ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Βαλκανικὴ Ἐπιτροπὴ» - United Nations Special Committee on the Balkans) μὲ τὴν συμμετοχὴ ἀντιπροσώπων τῆς Αὐστραλίας, τῆς Βραζιλίας, τῆς Γαλλίας, τῶν Ἴνωμένων Πολιτειῶν, τῆς Κίνας, τοῦ Μεξικοῦ, τῆς Μεγ. Βρετανίας, τῆς Ὀλλανδίας καὶ τοῦ Πακιστάν. Ἡ Σοβ. Ἐνωσις καὶ ἡ Πολωνία ἀρνήθηκαν νὰ στείλουν ἀντιπροσώπους της. Οἱ κυβερνήσεις τῆς Ἀλβανίας, τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Γιουγκοσλαβίας δὲν θέλησαν νὰ συνεργαστοῦν μὲ τὴν προαναφερθεῖσα ὑποἐπιτροπὴ. Μολαταῦτα, αὐτὴ ἔστειλε ἀρκετές ἐκθέσεις, οἱ

ὁποῖες τεκμηρίωναν τὶς αἰτιάσεις τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Αὐτές διευκόλυναν τὸ ἔργο τῶν δυτικῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, τὴν ὁποία εἶχε συστήσει τὸ Συμβούλιο Ἀσφαλείας. Τὰ πορίσματα τους ἦταν καταπέλτης γιὰ τὶς κυβερνήσεις τῶν τριῶν κομμουνιστικῶν βαλκανικῶν κρατῶν (ἰδίως γιὰ τὴν Γιουγκοσλαβία). Ἀντιθέτως, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Σοβ. Ἐνώσεως καὶ τῆς Πολωνίας ὑπέβαλαν τὸ δικὸ τους πόρισμα. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Γαλλίας ἐπέλεξε νὰ ἀπέχει καὶ νὰ μὴν τοποθετηθεῖ.

Τρανὴ ἀπόδειξις τῆς ἀρωγῆς τῶν Ἀλβανῶν πρὸς τὸν «Δημοκρατικὸ Στρατὸ» ἦταν ἡ συμμετοχὴ ἀντιπροσώπων τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τους (μαζὶ μὲ συναδέλφους τους τῆς Γιουγκοσλαβίας) στὴν Συνδιάσκεψι τοῦ Μπλεντ. Αὐτὴ ἔλαβε χώρα μὲ τὴν συμμετοχὴ τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητῆ τῶν ἀνταρτῶν Μάρκου Βαφειάδη (καὶ παρουσίαν Σοβιετικῶν ἀξιωματικῶν), ἀπὸ τὴν 27ῃ Ἰουλίου ἕως 1ῃ Αὐγούστου 1947. Στὴν ἐν λόγω συνδιάσκεψι, ἀπεφασίσθη ἡ αὔξησις τῆς βοήθειας τῶν τριῶν γειτονικῶν κρατῶν πρὸς τὸν «Δημοκρατικὸ Στρατὸ» καὶ ἡ σύστασις ἐνὸς κοινοῦ βαλκανικοῦ στρατηγείου. Τέλος, τὰ γειτονικά κράτη θὰ ἀνεφοδιαζαν τοὺς ἀντάρτες τοῦ Δ.Σ.Ε. καὶ θὰ ἔστειλαν στρατεύματα τους στὴν μεθόριον γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν καταδιώξιν τους ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ Στρατὸ. Σημειωτέον ὅτι ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῶν ἀνταρτῶν εὐρίσκετο ἐγκατεστημένος ἐπὶ μακρὸν ἐντὸς τοῦ ἀλβανικοῦ ἐδάφους.

συνεχίζεται

(Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴ γ' ἐκδοσι τοῦ βιβλίου ὑπὸ τὸν τίτλο «Ὁ ἑλληνισμὸς τῆς βορείου Ἡπείρου μὲσα ἀπὸ ἄγνωστα ντοκουμέντα» τῶν ἐκδόσεων Πελασγός).

Πρωτοεῒλιδο τῆς ἐφημερίδος Ἐλευθερία τῆς 22ας Ὀκτωβρίου 1947.

βόρεια Ἡπειρο, ὅπου ξεκίνησε ὁ ἀπηνῆς διωγμὸς ὄλων ὄσων δὲν ἦταν διατεθειμένοι νὰ συμβιβασθοῦν μὲ τὸ νέο καθεστῶς. Ἐπίσης, οἱ διμερεῖς ελληνοαλβανικές σχέσεις ἐφθασαν στὸ ναδίρ. Στὸν Ο.Η.Ε, οἱ Ἀμερικανοὶ ἀντιπρόσωποι ἐτόνισαν ὅτι «ἡ Ἑλλάς

Η Συνθήκη τῆς Λωζάννης καί οἱ «Τσάμηδες» Μία χαμένη διπλωματική εὐκαιρία γιά τήν Ἑλλάδα

Γεώργιος Διον. Κουρκούτας – Φιλολόγος - Συγγραφέας

Τό 1923, μετά τίς ἀτυχή-
ες στό ἔδαφος τῆς Μι-
κράς Ἀσίας, πού ὀδη-
γήσαν στίς γνωστές
τραγωδίες γιά τόν Ἑλληνισμό,
ἀκολούθησαν σχετικές διαπραγ-
ματεύσεις στήν Λωζάννη τῆς
Ἑλβετίας στό τέλος τοῦ 1922,
μεταξύ τῶν ἀντιμαχόμενων,
οὐσιαστικά γιά νά ἀλλάξει τό
περιεχόμενο τῶν προηγούμε-
νων συνθηκῶν. Καρπός αὐτῶν
ἦταν ἡ ὑπογραφή τῆς ὁμώνυ-
μης Συνθήκης τό 1923 πού
ἔθεσε σάν ὅρια μεταξύ Ἑλλάδος
καί Τουρκίας τόν Ἔβρο ποτα-
μό καί τό Αἰγαῖο Πέλαγος. Πρὶν
ὑπογραφεῖ ὅμως αὐτή, ὑπῆρχε
μία ἄλλη συμφωνία πού ὀδη-
γοῦσε σέ ὑποχρεωτική ἀνταλ-
λαγή πληθυσμῶν μεταξύ τῶν
δύο κρατῶν. Τό βασικό στοιχείο
ἦταν πώς οἱ Χριστιανοί τῆς πα-
λιάς Ὄθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας
θά πήγαιναν στήν Ἑλλάδα,
μέ τούς μουσουλμάνους αὐτῆς
νά ὀδεύουν πρὸς τήν Τουρκία.

Πέρα ἀπό εἰδικές ἐξαιρέσεις
(μουσουλμάνοι Δυτικῆς Θράκης
καί χριστιανοί Πόλης, Ἴμβρου
καί Τενέδου), ἔγινε μία ἰδιαίτερη
ἐξαιρεση πού ἀπό τότε παραμέ-
νει ἓνα πρόβλημα τῆς διεθνούς
Πολιτικῆς τῆς Ἑλλάδος. Οἱ Μου-
σουλμάνοι τῆς Θεσπρωτίας, οἱ
γνωστοί «Τσάμηδες», ἐξαιρέθη-
καν τῆς ἀνταλλαγῆς, γιά νά γί-
νουν ἓνα ἀγκάθι γιά τό Ἑλληνι-
κό κράτος καί νά συνδεθοῦν μέ
σκηνές κακές ἕως ἐγκληματικές
στά χρόνια τῆς Κατοχῆς (1941-

1944). Ἀλλά ὅλα αὐτά δέν ἔγι-
ναν τυχαία, καθὼς ὁ ἀλβανικός
παράγοντας θέλησε καί πέτυχε
νά ἐξαιρεθοῦν ἀπό τήν ἀνταλ-
λαγή πληθυσμῶν.

**Οἱ Μουσουλμάνοι τῆς
Θεσπρωτίας, οἱ γνω-
στοί Τσάμηδες, ἐξαι-
ρέθηκαν τῆς ἀνταλ-
λαγῆς, γιά νά γίνουν
ἓνα ἀγκάθι γιά τό
Ἑλληνικό κράτος καί
νά συνδεθοῦν μέ σκη-
νές ἐγκληματικές στά
χρόνια τῆς Κατοχῆς
(1941-1944).**

Ἡ σύμπλευση μέ τήν Ἴταλι- κή πολιτική καί ἡ Ἑλληνική ἀδράνεια

Ἡ καθηγήτρια Ἱστορίας στήν
Νομική Σχολή Ἀθηνῶν κ. Λένα
Διβάνη, στό βιβλίο της «Ἑλλά-

«Τσάμηδες» στή Θεσπρωτία

δα καί μειονότητες», Ἐκδόσεις
Νεφέλη, σελ. 221 κ.ε.) περιγρά-
φει πώς «ἀπό τό Δεκέμβριο τοῦ
1922 [οἱ Ἀλβανοί] ἄρχισαν νά
δημοσιοποιοῦν στόν τύπο καί

τούς εὐαίσθητους στά μειονοτι-
κά κύκλους τῆς Κοινωνίας τῶν
Ἑθνῶν [ΚΤΕ] τήν ἀγανάκτησή
τους «γιατί ἡ Ἑλλάδα ἀναγκάζει
τούς «Τσάμηδες» νά ἐγκατα-
λείψουν τά σπίτια τους γιά νά
τακτοποιηθοῦν οἱ πρόσφυγες
ἀπ' τή Μ. Ἀσία». Αὐτό ἦταν τό
πρῶτο βῆμα στήν προσπάθεια
τους νά ἐξαιρέσουν τούς μου-
σουλμάνους Τσάμηδες ἀπό τήν
ἀναγκαστική ἀνταλλαγή τῶν
Μουσουλμάνων τῆς Ἑλλάδας
μέ τούς Ἕλληνες Ὀρθοδόξους
τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μέ σκοπό νά
τούς ἀξιοποιήσουν πολιτικά στή
συνέχεια. Αὐτή ἡ κίνηση εἶχε
πρόθυμο σύμμαχο τήν Ἴταλία,
πού βρισκόταν πίσω ἀπό κάθε
ἀνθελληνική ἀπόφαση ὑπέρ τῆς
Ἀλβανίας. Σέ αὐτή τήν ἀλβανική
παγίδα ἔπεσε ἡ Ἑλληνική Ἐξω-
τερική πολιτική.

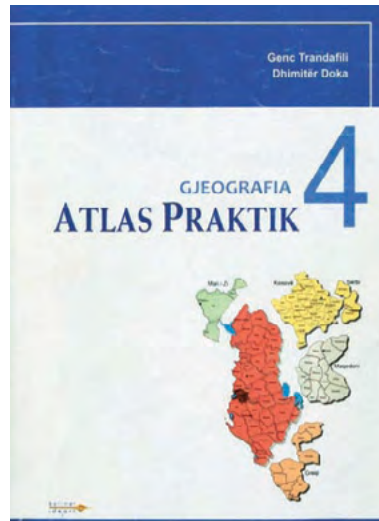
Ἀπό τό πῶς πάνω βιβλίο δίνε-
ται ἡ περιγραφή τῶν κινήσεων
(σελ. 222): «Στήν προσπάθεια
της νά κρατήσει τή μειονότη-
τα τῶν Τσάμηδων στήν Ἑλλά-
δα, ἡ ἀλβανική ἀντιπροσωπεία
[στήν Συνδιάσκεψη] εἶχε τόν
ἰσχυρό σύμμαχο πού χρειαζό-
ταν, τήν Ἴταλία. Στίς 19.1.1923
ὁ [Ἴταλός] Μοντάνα ἐπεσήμανε
στή Συνδιάσκεψη ὅτι οἱ Μου-
σουλμάνοι ἀλβανικῆς κατα-
γωγῆς δέν ἔπρεπε νά σταλοῦν
στήν Τουρκία στό πλαίσιο τῆς
ἐλληνοτουρκικῆς ἀνταλλαγῆς.
Ὁ Δημήτριος Κακλαμάνος [ἀπε-
σταλμένος τῆς Ἑλλάδος στήν
ΚΤΕ] τότε ἔσπευσε νά διευκρι-
νίσει ὅτι ἡ Ἑλλάδα δέν εἶχε πρό-
θεση νά στείλει Ἀλβανούς στήν
Τουρκία. Ὁ ἴδιος ὁ Βενιζέλος τόν
Αὐγουστο τῆς ἴδιας χρονιάς δι-
αβεβαίωσε τόν Ἐρικ Ντράμοντ,
Γενικό Γραμματέα τῆς ΚΤΕ,
ὅτι δέν θά συμπεριληφθοῦν
στούς ἀνταλλάξιμους ὅσοι Μου-
σουλμάνοι ἔχουν ἀλβανική κα-
ταγωγή».

Χάθηκε μία ἱστορική διπλω- ματική ευκαιρία....

Τό πλαίσιο τῆς Συνθήκης τῆς
Λωζάννης ἔδινε τό δικαίωμα

νά ἀπαλλαγεῖ ἡ Ἑλλάς ἀπό μία
μειονοτική ὁμάδα πού ἀπό τούς
Βαλκανικούς πολέμους φιλοξε-
νοῦσε στό ἔδαφός της, ἀλλά τε-
λικά δέν τό ἀξιοποίησε. Κί ἔτσι,
αὐτή ἡ ἀδικοιολόγητη ἐξαιρεση
στό πλαίσιο τῆς ἀνταλλαγῆς (μέ
κριτήριο, ὑπενθυμίζουμε, τό
θρησκειο) πέρα ἀπό τά ἄμεσα
προβλήματα μέ τίς περιοριστές
Τσάμηδων τσιφλικάδων στήν
Θεσπρωτία τότε, στό μέλλον
θά γίνεῖ ἓνα πρόβλημα γιά τήν
Ἑλλάδα.

Ἐνα πρόβλημα πού πέρα ἀπό
τίς ἱστορικές καταγραφές τῶν
ἐγκλημάτων πού συνδέθηκαν
μέ αὐτούς ἐπί Κατοχῆς (καί

Βιβλίο γεωγραφίας τοῦ Ἀλβανικοῦ
κράτους μέ τήν "Τσαμουριά" ἐντός
τῆς Μεγάλης Ἀλβανίας

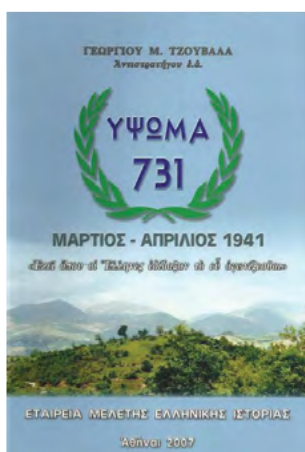
ἔχουν ἀναδειχθεῖ ἀπό πλῆθος
μελετῶν καί μέσα ἀπό τίς σε-
λίδες τοῦ Β.Β.) θά γίνεῖ σήμερα
ἓνα διαρκές ὄπλο τῆς Ἀλβανικῆς
πολιτικῆς ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος.
Καί, τό χειρότερο, θά μετατρα-
πεῖ σέ διπλωματικό ἀντίβαρο
ἀπό ὅλες σχεδόν τίς ἀλβανικές
κυβερνήσεις γιά τό ὑπαρκτό διε-
θνές θέμα τῆς Βορείου Ἡπείρου.
Πρὶν 100 χρόνια, στίς συζητή-
σεις στήν Λωζάννη, δέν θέλησε
ἡ ἐπίσημη Ἑλληνική πλευρά νά
τό ἐπιλύσει καί χάθηκε μία ἱστο-
ρική εὐκαιρία, μέ συνέπειες πού
ἐπιβάρυναν τήν Ἑλλάδα, μέ θύ-
ματα καί τούς Ἕλληνες τῆς Θε-
σπρωτίας.

Ἡ ἔαρινή ἐπίθεση καί τό θρυλικό 731 στά ἑδάφη τῆς Βορείου Ἡπείρου

Γεώργιος Διον. Κουρκούτας – Φιλολόγος - Συγγραφέας

Τὸν Μάρτιο τοῦ 1941 ἡ ἀπεγνωσμένη ἰταλική προσπάθεια νά ἀνακτηθεῖ τό πλεονέκτημα στόν χῶρο τοῦ πεδίου μαχῶν τῆς Βορείου Ἡπείρου εἶχε φτάσει σέ ἀπελπιστικό σημεῖο. Θά ἀναλάμβαναν οἱ Ἴταλοί μία τελευταία ἐνέργεια, παρουσία καί τοῦ ἰδίου τοῦ Μουσσολίνι στό μέτωπο τῆς Ἡπείρου, μήπως καί ἀνατραπεῖ ἡ Ἑλληνική προέλαση. Θά ἐφαρμόσουν τήν ἐπιχείρηση «Ἐαρ» (Ἄνοιξη, Primavera), πού θά ἀποτύχει προσφέροντας ἕνα ἀκόμη ἔπος στά Ἑλληνικά ὄπλα καί ἐτοιμάζοντας τήν ἐπόμενη τακτική τοῦ Ἄξονος: τήν Γερμανική εἰσβολή στήν Ἑλλάδα τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1941.

Ἡ Μάχη τῆς ἄνοιξης τοῦ 1941 θά ἐπικεντρωθεῖ στό Ὑψωμα 731. Μία τεκμηριωμένη καί πλήρη περιγραφή τῶν Μαχῶν τοῦ Ὑψώματος

731 ἐπιχειρεῖ ὁ παλαίμαχος Ἀντιστράτηγος ἑ. ἀ. Γεώργιος Τζουβαλάς μέ τό βιβλίο τοῦ «ΥΨΩΜΑ 731»,

πού ἐξέδωσε τό 2007 ἡ Ἐταιρεία Μελέτης Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καί ἐπανεξέδωσαν τό 2017 οἱ ἐκδόσεις Πελασγός. Στό 400 σελίδων βιβλίο αὐτό παρουσιάζεται ἐκτενῶς καί μέ τήν καλύτερη δυνατή ἀνάλυση (ὁ συγγραφέας ἐπιστρατεύει τήν μεγάλη του στρατιωτική-πολεμική πείρα καί τήν ἐπιστημονική του κατάρτιση) ἡ μεγάλη σύγκρουση γύρω ἀπό τό θρυλικό πλεον Ὑψωμα 731.

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΤΟ 731

Τό Ὑψωμα 731 βρίσκεται 20 χλμ βορείως τῆς Κλεισούρας στήν Βόρειο Ἡπειρο καί Ἀνατολικά τῆς Τρεμπεσίνας. Ὅπως ἀναφέρει ὁ Γεώργιος Τζου-

βαλάς (σελίδες 29-31), «Κλειδί τῆς Ἄμυνας τῶν Ἑλλήνων στήν Ἰταλική ἀντεπίθεση τῆς Ἄνοιξης τοῦ 1941 ἦταν τό ὕψωμα 731. Ἡ χωρητικότητα τοῦ ὕψώματος δέν ἐπιτρέπει ἀνάπτυξιν δυνάμεως μεγαλύτερας τοῦ ἐνι-

Ἑλληνικῆς ἀμυντικῆς τοποθεσίας, ἀπό τήν 11ην Ἰταλικήν Στρατιά». Ἡ τοποθεσία τοῦ Ὑψώματος 731 εἶχε ὑψίστη στρατηγική σημασία γιά τήν διατήρηση τοῦ Μετώπου. Ὅποιαδήποτε ρήξη τοῦ Μετώπου θά ὀδηγοῦσε σέ συνολική κατάρρευση τήν Ἑλληνική πλευρά.

Ἡ τοποθεσία τοῦ Ὑψώματος 731 εἶχε ὑψίστη στρατηγική σημασία γιά τήν διατήρηση τοῦ Μετώπου. Ὅποιαδήποτε ρήξη τοῦ Μετώπου θά ὀδηγοῦσε σέ συνολική κατάρρευση τήν Ἑλληνική πλευρά.

Ἡ Ἰταλική ἐπίθεση μέ τὴν παρουσία τοῦ Μουσσολίνι

Στίς 9 Μαρτίου 1941 μέ τήν ἐπίβλεψη τοῦ ἰδίου τοῦ Μπενίτο Μουσσολίνι ξεκινᾷ ἡ κρίσιμη Ἰταλική ἐπίθεση γιά σπάσιμο τῆς Ἑλληνικῆς Γραμμῆς. Ὁδηγός τῆς περιγραφῆς τῶν γεγονότων γιά τόν συγγραφέα εἶναι ὁ Ταγματάρχης Δημήτριος Κασλάς, ὁ θρυλικός Διοικητής τοῦ II/5ου Τάγματος, τό ὁποῖο ἡμύνετο ἐπὶ τοῦ Ὑψώματος 731. Σπουδαῖο ρόλο στήν ἄμυνα ἔπαιξαν οἱ Τρικαλινοὶ στρατιῶτες τῆς Μονάδος, πού κράτησαν μέχρι τέλους τίς θέσεις τους.

Σημαντικὸς ὁ ρόλος τοῦ Στρα-

«Ἡ ἑπταήμερος προσπάθεια πού καταβάλλει ἐναντίον σας ὁ ἐχθρὸς, δέν σᾶς ἐκλόνισε, σᾶς ἔδωσε μίαν νέαν ἀφορμὴν ν' ἀποδείξετε διὰ πολλοστὴν φορὰν τὰς πολεμικὰς λαμπρὰς ἀρετὰς σας καὶ πρὸ παντὸς τὴν πίστιν σας ἐπὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἀγῶνος σας...»

**Ἀρχιστράτηγος
Ἀλέξανδρος Παπάγος**

σχυμένου Τάγματος Πεζικοῦ. Ἐκ τῆς ἰσχύος καί τῆς ἀντοχῆς μιᾶς χιλιάδος, ὡς ἔγγιστα, ἀνδρῶν ἐγκατεστημένων ἀμυντικῶς ἐπὶ τοῦ ὕψώματος, ἐκρίνετο ἡ ἔκβασις τῆς ἐπιχειρηθείσης κατὰ Μάρτιον 1941 διασπάσεως τῆς

Τό λιτό μνημεῖο στά ἡρωικά χῶματα τῆς Βορείου Ἡπείρου, στό ὕψωμα 731.

τηγοῦ-Μεράρχου Βασιλείου Βραχνοῦ καί τῶν Συνταγματάρχων Θεμ. Κετσεά, Παν. Μπαλή καί Νικολάου Γεωργούλα, πού ἐνέπνευσαν ἀγωνιστικότητα καί αὐταπάρνηση στίς Ἑλληνικές δυνάμεις. Οἱ συγκρούσεις ξεπερνοῦν τήν ἔννοια τῆς θυσίας. Οἱ Ἴταλοί δέν πέρασαν!

Σήμερα στό Μνημεῖο τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου στήν Ἀθήνα ὑπάρχουν χαραγμένα δύο ὀνόματα, τό 731 καί τό Μπούμπεσι, γιά νά θυμίζουσαν τό ἔπος τῶν ἡμερῶν ἐκείνων. Στό σημεῖο τῶν μαχῶν στόν χῶρο τῆς Βορείου Ἡπείρου ὑπάρχει ἕνα λιτό καί ἀπέριπτο μνημεῖο πού συγκεντρώνει κάθε χρόνο

9.3.1941 Ο Μουσολίνι παρακολουθεῖ καί καθοδηγεῖ τήν ἐπιθεση.

προσκυνητές ἀπό τήν Ἑλλάδα (καί πολλούς συγγενεῖς τῶν τότε πολεμιστῶν), ἐνῶ ἔχουν γίνει πολλές προσπάθειες (παρά τήν κατά καιρούς ἐχθρότητα τῶν Ἀλβανικῶν Ἀρχῶν) γιά νά περισυλλεγοῦν τά ὅστα τῶν Ἡρώων πού βρίσκονται σέ πλα-

γίες καί πεδιάδες τῆς περιοχῆς.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΑΥΤΟΥΘΥΣΙΑΣ

Χαρακτηριστικό τοῦ πνεύματος τῆς μάχης εἶναι ἡ ἡμερησία Διαταγή τοῦ Ἀρχιστρατήγου Ἀλεξάνδρου Παπάγου τῆς 15ης Μαρτίου 1941 :

«Ἡ ἑπταήμερος προσπάθεια πού καταβάλλει ἐναντίον σας ὁ ἐχθρός, δέν σᾶς ἐκλόνησε, σᾶς ἔδωσε μίαν νέαν ἀφορμήν ν' ἀποδείξητε διά πολλοστήν φοράν τās πολεμικάς λαμπράς ἀρετάς σας καί πρό παντός τήν πίστιν σας ἐπί τό δίκαιον τοῦ ἀγῶνος σας... Ὀλόκληρος ὁ στρατός μας τόν ὁποῖον

Σεῖς τοῦ κεντρικοῦ μετώπου τόσο λαμπρά ἀντιπροσωπεύετε καί εἰς τήν ἱστορίαν τοῦ ὁποῖου προσεθέσατε νέας ἐνδόξους σελίδας, σᾶς παρακολουθεῖ καί σᾶς θαυμάζει.

Σᾶς ἀπευθύνω τά πλέον θερμά συγχαρητήρια. Ζήτω ὁ Ἑλληνικός Στρατός».

Τελικά σέ αὐτές τίς συγκρούσεις ὑπῆρχαν 47 νεκροί καί 144 τραυματίες Ἑλληνες Ἀξιωματικοί καί 1196 νεκροί καί 3872 τραυματίες Ἑλληνες Ὀπλίτες, ἐνῶ οἱ ἰταλικές ἀπώλειες ἦσαν πολλαπλάσιες.

Στό Ὑψωμα 731 τῆς Βορείου Ἡπείρου ἀκόμη μιά φορά ἔλαμψε ἡ Ἑλληνική Ἀρετή.

Ἀπό τήν Ἀνατολική στή «Δυτική» Θράκη καί ἀπό τή Βόρειο Ἡπειρο στήν «Τσαμουριά»

Γράφει ὁ Δημήτρης Πέτκος

Η Ν. γεννήθηκε σέ ἑλληνικοῦ κράτους. Ξεκίνησε ἕνα χωριό κοντά στήν Κομοτηνή καί ἀνήκει στή θρη-

σκευτική μουσουλμανική μειονότητα. Ἡ μητέρα της μιλοῦσε τό σλαβικό ἰδιώμα τῶν Πομάκων. Μετά ἀπό σύντομη παραμονή καί ἐργασία στή Βοιωτία, μετανάστευσε

στή Γερμανία. Σήμερα, συνταξιούχος πιά, ἔχει τρία σπιτία: Τό πατρικό της στή Θράκη, ἕνα δεύτερο στή Βόρεια Ρηνανία καί ἕνα ἐξοχικό στή Γιόλοβα τῆς Σμύρνης. Πρόσφατα πραγματοποίησε τό παιδικό της ὄνειρο πού τῆς τό στέρησε ἡ ἐγκληματική ἀδιαφορία τοῦ

μαθήματα ἑλληνικῶν σέ ἕνα λαϊκό Πανεπιστήμιο τῆς Γερμανίας.

Ἐνῶ τό τουρκικό κράτος ἔχει «ἐνημερώσει» κατάλληλα τή διεθνή σκηνή γιά «Τσαμουριά» καί «Δυτική Θράκη», τό ἑλληνικό θεωρεῖ ὅτι ὑποχωρώντας, ἀποσιωπώντας καί θυσιάζοντας ξανά τή Βόρειο Ἡπειρο θά ἀποτρέψει τή συρρίκνωσή του.

Μερικά χιλιόμετρα πιό μακριά μετανάστευσε μέ τήν οἰκογένεια του καί ὁ Χ. πού γεννήθηκε σέ ἕνα χωριό τῆς Χιμάρας-ἔχει ἑλληνικό διαβατήριο ἀλλά δέν ἀναγνωρίζεται ὡς μέλος

τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητας-. Μόλις συνέλαβε τό καθεστῶς Ράμα τόν ὑποψήφιο καί μετέπειτα ἐκλεγμένο δήμαρχο τους, τά παιδιά τοῦ Χ. ἔσκισαν τά ἀλβανικά τους διαβατήρια καί εἶπαν στόν πατέρα τους νά πωλήσει τήν περιουσία τους στό χωριό ὅσο-όσο.

σάν νά μή συμβαίνει τίποτα. Ἐνῶ τό τουρκικό κράτος ἔχει «ἐνημερώσει» κατάλληλα τή διεθνή σκηνή γιά «Τσαμουριά» καί «Δυτική Θράκη», τό ἑλληνικό θεωρεῖ ὅτι ὑποχωρώντας, ἀποσιωπώντας καί θυσιάζοντας ξανά τή Βόρειο Ἡπειρο θά ἀποτρέψει τή συρρίκνωσή του.

Καί ὅμως τά βήματα εἶναι ἀπλά: Ἀπαιτηση γιά ἐπίσημη κατάργηση ἀπό τήν ἀλβανική βουλή τῆς δῆθεν γενοκτονίας τῶν Τσάμηδων καί Αὐτονομία στή Βόρειο Ἡπειρο. Ὅσο γιά τό ὄψιμο ἐνδιαφέρον γιά τή Θράκη ἄς κοιτάξουμε νά μάθουμε σέ Χριστιανούς καί Μουσουλμάνους ἑλληνικά στά νηπιαγωγεῖα, ἑλληνική ἱστορία στά σχολεῖα καί νά φτιάξουμε ἐπιτέλους ἀξιοπρεπεῖς ἐγκαταστάσεις γιά τό Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο!

Τὸ κάστρο τῆς Χειμάρρας

Γράφει ὁ Ἀνδρέας Μαλλιᾶς

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐθνικὴ Μειονότητα στὴν Ἀλβανία, καὶ εἰδικά στὴ Χειμάρρα, εἶναι ἡ μόνη συμπαγῆς ἑλληνικὴ κοινότητα σὲ ὅμορη χώρα. Ὄταν λέμε Ἑλληνικὴ Ἐθνικὴ Μειονότητα, συμβολικά τουλάχιστον, ἐννοοῦμε, κυρίως, τὴ Χειμάρρα. Χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει ὅτι σὲ δευτέρη μοῖρα ἔρχονται οἱ Ἅγιοι Σαράντα, τὸ Ἀργυροκάστρο καὶ ἡ Δρόπολη.

Γνωρίζω, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ὑπηρετοῦσα ὡς πρέσβης στὴν Ἀλβανία, τὴν πολιτικὴ τῶν πιέσεων ἀπέναντι στὴ Μειονότητα. Γνωρίζω τὶς πολιτικὲς τῆς ἐκλογικῆς νοθείας καὶ τῆς ἀπροκάλυπτης πολιτικῆς βίας. Πρὶν καὶ μετὰ τὶς ἐκλογές. Ἡ Ἀλβανία, ἐφαρμόζοντας σήμερα τὴν πολιτικὴ τοῦ Ἐνβέρ Χότζα, δὲν ἀναγνωρίζει τὸν Ἑλληνισμὸ τῆς Χειμάρρας ὡς Ἐθνικὴ Μειονότητα. Ἡ πολιτικὴ τῶν διακρίσεων συνεχίζεται.

Ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ μεροληψία πού χαρακτηρίζουν τὶς δράσεις τῶν Τιράνων ὑπὸ τὴν καθοδήγηση τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Ἐντι Ράμα γιγάντωσαν σήμερα τὸ πρόβλημα. Ἔστω καὶ μετὰ τὸν τρόπο αὐτὸ, ἡ Χειμάρρα εἶναι ἐκεῖ πού τῆς ἀξίζει: στὴν πρώτη γραμμὴ ἐνδιαφέροντος καὶ προτεραιοτήτων τῶν ἑλληνοαλβανικῶν σχέσεων. Συστηματικὲς εἶναι οἱ προσπάθειες τῶν Τιράνων νὰ ξεριζώσουν τὴ γηγενὴ ἑλληνικὴ μειονότητα στὴ Χειμάρρα. Ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἀλβανίας ἐπιβάλλει τὴν προδῆλως ἀντιευρωπαϊκὴ μειονοτικὴ αὐτὴ πολιτικὴ. Ἄξιοι συμπαράστατες τοῦ τὰ στελέχη τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος καὶ οἱ μόνιμες καὶ πανίσχυρες δομές τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ στὴν περιοχὴ τοῦ Αὐλῶνα καὶ δὴ τῆς Χειμάρρας. Ἡ εὐρωπαϊκὴ πορεία τῆς Ἀλβανίας «περνάει μέσα ἀπὸ τὴν προστασία τῶν θεμελιωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ περιοσιῶν τῶν μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐθνικῆς Μειονότητος». Διερωτῶμαι, ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια, ἂν ἡ στερεότυπη αὐτὴ διακήρυξή μας ἔγινε

ποτέ πράξη!

Δὲν βοηθοῦν οἱ συναισθηματικὲς καὶ συνθηματικὲς ἀντιδράσεις στὴν Ἑλλάδα πού, κατὰ κανόνα, κρατοῦν συνήθως μερικὲς ὥρες ἢ μέρες. Εἶμαι ἀντίθετος, ἐπίσης, μετὰ τὶς ἐπικίνδυνες καὶ ἐπιπόλαιες κραυγές (δυστυχῶς, ἀκούγονται καὶ τέτοιες) γιὰ «δυναμικὴ» ἀντίδραση. Μόνο οἱ δειλοὶ καὶ γνωστοὶ ἀνεύθυνοι προτάσσουν τὰ συνθήματα καὶ τὶς ἀνεξέλεγκτες κραυγές.

Οἱ ὡσεὶ παρόντες «γενναῖοι» ὑπερπατριῶτες τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι οἱ μόνιμοι ἀπόντες. Ἄκριτα συνθήματα, λεκτικὰ πυροτεχνήματα. Εὐνοοῦν, μετὰ τὸν τρόπο αὐτὸ, μόνο τὴν Ἀλβανία.

Συνεχίζοντας καὶ ἐνισχύοντας τὴν πολιτικὴν περὶ «μειονοτικῶν ζωῶν» τοῦ Ἐνβέρ Χότζα, ἡ σημερινὴ Ἀλβανία -χάρης στὴ διαχρονικὴ καὶ, κατὰ κανόνα, ἄνευ ἀπῶν ἀνταλλαγμάτων στήριξη ὅλων τῶν ἑλληνικῶν κυβερνήσεων- θεωρεῖ ὅτι δικαιούται νὰ ἀρχίσει τὶς ἐνταξιακὲς διαπραγματεύσεις μετὰ τὴν Ε.Ε. Συνεχίζει ἐν τούτοις νὰ ἀναγνωρίζει ὡς μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐθνικῆς Μειονότητος μόνο τὸν Ἑλληνισμὸ τῆς εὐρύτερης περιοχῆς τῶν Ἁγίων Σαράντα καὶ Ἀργυροκάστρου. Δὲν ἀναγνωρίζει τὸν Ἑλληνισμὸ τῆς Χειμάρρας. Περιπτώ, συνεισώ, νὰ σημειώσω ὅτι στὴν ἐθνικὴ ὁδὸ Ἅγιοι Σαράντα-Χειμάρρα οἱ ἐπίσημες κρατικὲς ἐνδείξεις εἶναι μόνο στὰ Ἀλβανικά (Himara ἢ Himare).

Ὅμως, στὴ Χειμάρρα, γράφεις, μιᾶς καὶ ἀκοῦς μόνο Ἑλληνικά! «Θέλουν νὰ μᾶς ὑποτάξουν καὶ ξέρουν ὅτι δὲν μποροῦν. Μᾶς πιέζουν, μᾶς ἀπειλοῦν. Θέλουν νὰ μᾶς ἐξαναγκάσουν νὰ τὰ παρατήσουμε. Ἐχομε πάθει ἀνοσία. Ξέρουν ὅτι, ἂν χάσουμε τὶς περιουσίες μας, τὰ σπίτια μας καὶ τὶς ἐπιχειρήσεις μας, θὰ ξεριζωθοῦμε. Αὐτὸ θέλουν...» Τὰ λόγια αὐτὰ ἀκοῦς ἀπὸ τοῦς

Ἑλληνες τῆς Χειμάρρας. Ὅπου καὶ ἂν σταθεῖς. Εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἐργοδότης στὴν περιοχὴ. Περίπου 400 ἐπιχειρήσεις στὸ λεγόμενον «μικρὸ Δῆμο Χειμάρρας» μετὰ πάνω ἀπὸ 3.500 ἐργαζομένους. Ἡ καταπίεση, ὡστόσο, εἶναι ἐμφανὴς καὶ ἀφανής.

ὑποτίμηση καὶ ἐπαγγελματισμὸς

Ὅμως, στὴ Χειμάρρα, γράφεις, μιᾶς καὶ ἀκοῦς μόνο Ἑλληνικά! «Θέλουν νὰ μᾶς ὑποτάξουν καὶ ξέρουν ὅτι δὲν μποροῦν. Μᾶς πιέζουν, μᾶς ἀπειλοῦν. Θέλουν νὰ μᾶς ἐξαναγκάσουν νὰ τὰ παρατήσουμε. Ξέρουν ὅτι, ἂν χάσουμε τὶς περιουσίες μας, τὰ σπίτια μας καὶ τὶς ἐπιχειρήσεις μας, θὰ ξεριζωθοῦμε. Αὐτὸ θέλουν...» Τὰ λόγια αὐτὰ ἀκοῦς ἀπὸ τοῦς Ἑλληνες τῆς Χειμάρρας. Ὅπου καὶ ἂν σταθεῖς. Ἡ καταπίεση, ὡστόσο, εἶναι ἐμφανὴς καὶ ἀφανής.

Στὴν Ἀθήνα, λόγῳ ἀγνοίας, ἔχομε τὴν τάση νὰ ὑποτιμοῦμε τὴν Ἀλβανία. Στὰ Τίρανα ὅμως -ἀνεξαρτήτως καθεστώτων καὶ κυβερνήσεων, πολιτικῶν κομμά-

των καὶ ἰδεολογιῶν- ὑπάρχει ἓνα κοινὸ σημεῖο. Ἡ σημασία τῆς Ἑλλάδας γιὰ τὴν Ἀλβανία. Σπάνια μετὰ θετικὴ ἔκφραση καὶ, κατὰ κανόνα, μετὰ καχυποψία. Ὁ Χότζα πέθανε πρὸ τεσσάρων δεκαετιῶν. Ἡ Ἑλλάδα ἐν τούτοις ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποτελεῖ τὸν πρῶτο στόχο ἐνδιαφέροντος καὶ ἀνησυχίας. Πολιτικοὶ καὶ Μ.Μ.Ε. τῶν Τιράνων ἐνισχύουν τὴν τάση αὐτὴ μετὰ ἀμφίδρομη τροφοδοτούμενη ἔνταση καὶ χρωματισμὸ. Οἱ μόνιμες δομές καὶ οἱ μηχανισμοὶ τοῦ ἀλβανικοῦ κράτους (μυστικὲς ὑπηρεσίες, ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν κ.λπ.) ἔχουν ὑποδειγματικὴ ὀργάνωση καὶ, κυρίως, συνέχεια στὰ ἀφορῶντα στὴν Ἑλλάδα καὶ στοὺς ἑλληνικοὺς στόχους εἰδικοῦ ἐνδιαφέροντος. Τοῦτο συμβαίνει μετὰ ἀξιοσημείωτη συνέπεια ἐδῶ καὶ 75 χρόνια! Μετὰ ἀποτέλεσμα ἢ, κατὰ τεκμήριο, μειωμένων δυνατοτήτων ἀλβανικῆς διοίκησης νὰ ἔχει καλὴ -πολὺ καλὴ μάλιστα- εἰκόνα καὶ πληροφοροφόρηση. Γιὰ πρόσωπα, πολιτικὲς καὶ θέσεις. Διαχρονικά, οἱ καλύτεροι κρατικοὶ λειτουργοὶ ἐργάζονται μετὰ αὐταπάρνηση καὶ πατριωτικὸ φανατισμὸ, ἂν θέλετε, στὸ φάκελο πού τιτλοφορεῖται «Ἑλλάς/Greqi».

Γιὰ τὰ Τίρανα, ὅλες οἱ κύριες δράσεις καὶ ἐκφάνσεις τῶν διμερῶν μας σχέσεων ἔχουν ἀποκλειστικὰ «πολιτικὸ ὑπόβαθρο». Ὅσο αὐτὸ ἰσχύει ἀπὸ ἀλβανικῆς πλευρᾶς, ἔτσι θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζεται καὶ ἀπὸ τὴν ἑλληνι-

κή. Ο σημερινός πρωθυπουργός της Αλβανίας είχε, επί μία δεκαετία, την ευκαιρία να μάς παρουσιάσει τα πεπραγμένα του. Τό 2009 είχε πρωτοστατήσει στην υπονόμευση της Συμφωνίας για τις Θαλάσσιες Ζώνες. Έξυπηρετώντας τα τουρκικά συμφέροντα, όπως επίσημα κατήγγειλε ο πρώην πρωθυπουργός Σαλί Μπερίσα ενώπιον του Κοινοβουλίου της Αλβανίας. Η προσωπική στήριξη του προέδρου της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Έρντογάν, του άποφείρου προσωπικά πλεονεκτήματα. Επέδειξε έλλειψη πολιτικής φερεγγυότητας και συνεπείας έναντι, τεσσάρων τουλάχιστον, πρωθυπουργών της Ελλάδος.

Οι έναλλακτικές

Έχω ταχθεί, σταθερά, υπέρ της ενίσχυσης των σχέσεων μας με

την Αλβανία και τον αλβανικό παράγοντα στα Βαλκάνια. Όμως, σήμερα, ή προσωπική συμπεριφορά του πρωθυπουργού της Αλβανίας, καθώς και ή εμπάθεια του απέναντι στον Έλληνα της Χειμάρρας, τον καθιστούν προβληματικό και εμμετάβλητο συνομιλητή. Τη στιγμή αυτή, ή Ελλάδα διαθέτει ισχυρή πολιτική βούληση και αυξημένες διεθνείς δυνατότητες να αναλάβει την πρωτοβουλία των κινήσεων. Άς τό πράξουμε. Τά Τίρανα ύπολογίζουν μόνο τά καθαρά λόγια, τή συνέχεια και τή συνέπεια λόγων και έργων. Τά λόγια και τίς περιτεχνες δηλώσεις -ιδίως εκείνες που δέν έχουν καθαρότητα- τίς αναλύουν ως πρόσκαιρα πολιτικά πυροτεχνήματα και στιγμιαίες εκλάμψεις. Δίκαια ή άδικα;

Έρχομαι, τώρα, στο ζήτημα της λεγομένης «αναπτύξης» της πα-

ραλιακής ζώνης της Χειμάρρας. Η αύθαιρεσία είναι άπαράδεκτη. Μία ρεαλιστική λύση προϋποθέτει τή συμφωνία των δικαιούχων μελών της Έλληνικής Έθνικης Μειονότητας. Δέν μπορεί παρά να στηρίζεται στο ακόλουθο συνεκτικό τρίπτυχο:

– α) Απόδοση των τίτλων των περιουσιακών στοιχείων (τίτλοι ιδιοκτησίας) στους δικαιούχους. Ο αυτόχθων Έλληνας της Χειμάρρας έχει ιδιόκτητη ακίνητη περιουσία που αποκτήθηκε, πριν ακόμη από τήν ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της Αλβανίας από τήν Οθωμανική Αυτοκρατορία (έγινε στήν Αύλωνα, τό Νοέμβριο του 1912, και αναγνωρίστηκε από τίς Μεγάλες Δυνάμεις, τόν Ιούλιο του 1913).

– β) Συμμετοχή των δικαιούχων-τιτλούχων μελών της Έλληνικής Έθνικης Μειονότητας στο επιχειρησιακό και επιχειρηματικό σχέδιο (business plan), ώστε να αισθανθούν ότι είναι συνιδιοκτήτες και συμμετοχοί του σχεδίου και όχι αποκλεισμένοι.

– γ) Ο ύπολογισμός της αποζημίωσης για τίς ένδεχόμενες αναγκαστικές απαλλοτριώσεις

της ακίνητης περιουσίας, που θα συναποφασισθούν με τή Μειονότητα, θα πρέπει να γίνει με βάση τίς τρέχουσες τιμές της αγοράς ακινήτων στή Χειμάρρα. Όχι με αύθαιρετο καθορισμό δήθεν αντικειμενικών αξιών που καμία σχέση δέν έχουν -ύπολείπονται σαφώς- με τίς πραγματικές τιμές στήν τοπική και περιφερειακή αγορά των ακινήτων.

Από τήν πλευρά της, ή Βουλγαρία, υπεραμυνόμενη των δικών της εθνικών στόχων και συμφερόντων και χωρίς ουσιαστικές αντιδράσεις από τούς εταίρους μας στήν Ευρωπαϊκή Ένωση, δείχνει να καταφέρνει να επιτύχει τό στόχο της για αναγνώριση «βουλγαρικής μειονότητας» στή Βόρεια Μακεδονία. Τήν έχει συνδέσει άμεσα με τήν άρση των σταθερών επιφυλάξεων της για τήν έναρξη των ένταξιακών διαπραγματεύσεων με τήν Ε.Ε. Γιατί να μήν απαιτήσουμε και έμεις κατάργηση των μειονοτικών ζωνών και αναγνώριση της Χειμάρρας ως κάστρου της Έλληνικης Μειονότητας και τή διευθέτηση του καυτού ζητήματος των περιουσιών;

Κλείνω με μία παρατήρηση. Προτιμώ τήν όνομασία Χειμάρρα αντί Χιμάρας. Επιλέγω, συνειδητά, τήν αναγραφή που υπάρχει στο Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη. Ακριβώς, γιατί εκεί έχει μία ξεχωριστή σημασία.

ΠΟΣΟ ΕΙΛΙΚΡΙΝΗΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΕΝΤΙ ΡΑΜΑ;

Κωνσταντίνος Χολέβας – Πολιτικός Επιστήμων – Συγγραφέας

Τί να πιστέψουμε από όσα κατά καιρούς δηλώνει ο Άλβανός Πρωθυπουργός Έντι Ράμα; Είναι άντιφατική προσωπικότητα ή σκοπιμώς διατηρεί μία διγλωσσία στα θέματα που άφοροϋν τήν Έλλάδα καί τήν Έλληνική Έθνική Μειονότητα; Σήμερα έμφανίζεται χαμογελαστός μέ τόν Έλληνα Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη καί δίνει τήν έντύπωση ότι θά υπογράψει τό συνυποσχετικό για τή ρύθμιση τών θαλασσιών ζωνών μέσω του Διεθνούς Δικαστηρίου τής Χάγης. Όμως ταυτοχρόνως διατηρεί στενές σχέσεις μέ τήν Τουρκία, ή όποια υποκίνησε τήν άκύρωση τών σχετικών συμφωνιών του τότε Πρωθυπουργού Κώστα Καραμανλή μέ τή άλβανική ήγεσία. Ο Ράμα ήταν εκείνος που ζήτησε τήν άκύρωση μέσω του Συνταγματικού Δικαστηρίου.

Ο Ράμα έμφανίζεται θιασώτης τής εύρωπαϊκής πορείας τής χώρας του, αλλά παρ'όλα αυτά εύνοεί τό σχέδιο τής ένωσης Άλβανίας-Κοσσόβου, τό όποιο ούσιαστικά είναι τό πρώτο βήμα για τή Μεγάλη Άλβανία. Εύρώπη καί Μεγάλη

Άλβανία πώς συμβιβάζονται; Δέν μάς τό έξηγεί.

Ο Έντι Ράμα δηλώνει ότι σέβεται τά δικαιώματα τής Έλληνικής

Άπό τή μία ό Έντι Ράμα δηλώνει ότι σέβεται τά δικαιώματα τής Έλληνικής Έθνικής Μειονότητας καί από τήν άλλη οι μπουλντόζες στη Χειμάρρα κατεδαφίζουν ή καταπατούν ελληνικές περιουσίες. Η διγλωσσία καί ή άνειλικρίνεια σε όλο της τό μεγαλειο!

νικής Έθνικής Μειονότητας, αλλά οι μπουλντόζες στη Χειμάρρα κατεδαφίζουν ή καταπατούν ελληνικές περιουσίες μέ δική του έντολή ή μέ δική του εύγλωττη άνοχή.

Ο Άλβανός Πρωθυπουργός μιλώντας πρό ήμερών σε δημοσιογράφο του EURACTIV κατηγόρησε τήν Έλλάδα ότι έξαπάτησε τήν Εύρ. Ένωση. Στη συνέχεια αναφέρθηκε σε παρερμηνεία τών λεγομένων του. Πάντως καθαρή συγγνώ-

μη δέν ζήτησε.

Ο Ράμα σε κάθε εύκαιρία δηλώνει ότι έπιθυμεί τή βελτίωση τών σχέσεων μέ τήν Έλλάδα, αλλά συχνά υποστηρίζει τις άπόψεις τών Τσάμηδων, οι πρόγονοι τών όποιων συνεργάστηκαν μέ τους Γερμανούς καί Ιταλούς κατακτητές στη Θεσπρωτία κατά τόν Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ίδιαίτερος να προσέξουμε τή Χειμάρρα, ή όποια ένοχλεί τις έθνικιστικές φωνές μέσα στην Άλβανία. Δυστυχώς τόσες δεκαετίες μετά τήν κατάρρευση του κομμουνιστικού καθεστώτος οι άλβανικές κυβερνήσεις συνεχίζουν να μην αναγνωρίζουν τή Χειμάρρα ως περιοχή μέ ελληνικό πληθυσμό. Πρέπει να καταργηθούν οι διατάξεις τών ολοκληρωτικών καθεστώτων του Χότζα καί του Αλία που περιόριζαν τή μειονοτική ζώνη σε 99 χωριά.

Πρέπει επίσης να έχουμε τα μάτια μας άνοιχτά για τή διεξαγωγή τής άπογραφής του πληθυσμού στην Άλβανία. Έχει προγραμματισθεί για φέτος. Η προηγούμενη είχε άμφισβητηθεί από τήν όργάνωση ΟΜΟΝΟΙΑ τής Έλληνικής Μειονότητας διότι δέν προσέφερε έγγυήσεις για άντικειμε-

νική καταγραφή του αριθμού τών Έλλήνων. Μέ λίγα λόγια ή Άλβανία αναγνωρίζει 60.000 μέλη τής Μειονότητας, ενώ ή άπογραφή που διοργανώθηκε από τήν ΟΜΟΝΟΙΑ κατέγραψε 280.000 Άλβανούς ύπηκόους μέ ελληνική έθνική συνείδηση καί καταγωγή.

Καί ένα ύστερόγραφο σε όλα αυτά. Πριν από λίγες ήμέρες ο Πρόεδρος τής Άλβανίας Μπαϊράμ Μπεγκάι έπισκέφθηκε τό Βατικανό καί ζήτησε από τόν Πάπα τήν αναγνώριση του Κοσσόβου. Έτσι θυμηθήκαμε ότι δίπλα στις 5 χώρες τής Εύρ. Ένώσεως που δέν αναγνωρίζουν τό Κόσσοβο (Έλλάς, Κύπρος, Ίσπανία, Σλοβακία, Ρουμανία) υπάρχει καί ένα μικρό, αλλά σημαντικό εύρωπαϊκό κράτος, τό όποιο δέν έχει αναγνωρίσει τό "δεύτερο άλβανικό κράτος στα Βαλκάνια". Καί αν είναι έπιφυλακτικός ο Πάπας που είναι Ρωμαιοκαθολικός, ακόμη πιο έπιφυλακτικοί πρέπει να είμαστε έμεις που έχουμε άμεσο ενδιαφέρον για τήν Όρθόδοξη Χριστιανική κληρονομιά καί τά θρησκευτικά μνημεία του Κοσσυφοπεδίου που έχουν υποστεί έπιθέσεις.

ΚΥΠΡΟΣ & ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ, ΔΥΟ ΞΕΚΛΗΡΙΣΜΕΝΟΙ ΚΛΩΝΟΙ

του Βαγγέλη Παπαχρήστου

Όσες φορές επισκέπτομαι την Κύπρο, τόσες φορές νιώθω μέσα μου όλα τα συναισθήματα: τής υπερηφάνειας, τής αγάπης, τής εύτυχίας και τής καλοσύνης, μά και τής συμπόνιας, σύμπνοιας, πίκρας και λύπης.

Νιώθω υπερήφανος για τις άλλες γές που πετυχαίνει μέρα με την ημέρα ή χώρα αυτή, τό νησί τής Αφροδίτης, ή χώρα τής Ευρωπαϊκής Ένωσης. Νιώθω αγάπη και εύτυχία, που βρίσκομαι ανάμεσα σ' έναν αδερφικό, αγαπητό και φιλόξενο λαό, έναν λαό, που νιώθει μέσα του τόν ίδιο πόνο γιατί είχε την ίδια τύχη και την ίδια μοίρα με αυτήν του Βορειοηπειρωτικού Έλληνισμού, ως δύο ξεκληρισμένοι κλάδοι του έθνικού κορμού.

Νιώθω και την άρνητική πλευρά των συναισθημάτων, όταν βλέπω τό νησί, που στάζει μέλι και γάλα, νά είναι διχοτομημένο, ακόμα και ή ίδια ή πρωτεύουσα του, όταν ακούω ιστορίες ανατριχιαστικές για εκατοντάδες σκοτωμένους και άγνοομένους, για τήν μεγάλη σφαγή των Τούρκων, όταν ακούω για πόλεις φαντάσματα, που υπάρχουν στά κατεχόμενα, όταν αντίκριζω τή γραμμή- «τοίχο» τής Λευκωσίας, που χωρίζει δύο συστήματα και δύο ιδεολογίες, αλλά άδικως και δύο λαούς, που έζησαν μαζί, έργαστηκαν μαζί, τραγουδούσαν και γλέντησαν μαζί, αιώνες ολόκληρους.

Οί Βορειοηπειρώτες και ή Κύπρος.

Μέ τήν κατάρρευση των ήλεκτροφόρων συρματοπλεγμάτων, τέλη 1990 και άρχές του 1991, άνοιξε ό δρόμος επικοινωνίας των Βορειοηπειρωτών τόσο με τήν Μητέρα Ελλάδα, όσο και με τήν Αδερφή Κύπρο.

Τό Νοέμβριο 1992, αντιπροσωπεία τής Όμόνοιας με τόν Πρόεδρο Σ. Κυριαζάτη, τό βουλευτή Θ. Μήτσιο και τό Νομάρχη Αργυροκάστρου Σ. Καλυβόπουλο, επισκέφτηκαν τό νησί τής Αφροδίτης, όπου συναντήθηκαν με τούς άρχηγούς όλων των κομμάτων, τόν Προεδρεύοντα τής Δημοκρατίας και Πρόεδρο τής Βουλής κ. Άλέξη Γαλανό, τόν Αρχιεπίσκοπο, Μακαριότατο Χρυσόστομο, έκπροσώπους Συλλόγων κ. ά. Η ύποδοχή που τούς έπιφύλαξαν, θερμότατη.

Μέ πρόσκληση τής Ε.Τ.Υ.Κ. και του Προέδρου της κ. Λοΐζου Χατζηκωστή, έφτασαν με μεταγωγικά

αεροπλάνα 217 Βορειοηπειρωτόπουλα και φιλοξενήθηκαν στίς κυπριακές οικογένειες με αγάπη και

Ο Πρόεδρος τής Ε.Τ.Υ.Κ. Λοΐζος Χατζηκωστής, ό Πρόεδρος τής Όμόνοιας Σωτήρης Κυριαζάτης, ό τέως Πρόεδρος τής Κυπριακής Δημοκρατίας Σπύρος Κυπριανού, ό νομάρχη Σωκράτης Καλυβόπουλος και ό βουλευτής Θωμάς Μήτσιοι

στοργή, έγιναν δικά τους τέκνα, βαπτίστηκαν, διότι χαρακτηρίστηκαν ως τέκνα τής ίδιας μάνας, με τόν ίδιο πόνο, τήν ίδια τύχη και τόν ίδιο καημό.

Μέ τήν κατάρρευση των ήλεκτροφόρων συρματοπλεγμάτων ξεκίνησε ή ροή των Βορειοηπειρωτών που ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στο νησί τής Αφροδίτης. Διέσχισαν τή Μεσόγειο και ήρθαν στην άγκαλιά των αδερφών Κυπρίων, που τούς συμπαράσταθηκαν, τούς βοήθησαν και τούς εντάξανε στην Κυπριακή κοινωνία. Σήμερα πάρα πολλοί απ' αυτούς έχουν άνοιξει τις δικές τους δουλειές και έχουν προκόψει.

Άρχισε ή ροή των Βορειοηπειρωτών που ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στο νησί τής Αφροδίτης. Διέσχισαν τή Μεσόγειο και ήρθαν έδω στην άγκαλιά των αδερφών Κυπρίων, που τούς περιμέναν με άνοιχτές τις άγκάλες, που τούς συμπαράσταθηκαν, τούς βοήθησαν και τούς εντάξανε στην Κυπριακή κοινωνία. Σήμερα πάρα πολλοί απ' αυτούς έχουν άνοιξει τις δικές τους δουλειές και έχουν προκόψει.

Δεκάδες και οι φοιτητές που φοίτησαν και φοιτούν σε διάφορα Κολέγια και Πανεπιστήμια τής Κύπρου. Όλοι τους οργανωμένοι, αγαπημένοι και πολύ συνδεδεμένοι

ό ένας με τόν άλλον.

Η Ε.Τ.Υ.Κ. χρηματοδότησε τήν κατασκευή τής Πλατείας «Κύπρου» στο Αλύκο. Ο Σύνδεσμος Παγκύπριων Έκπαιδευτικών τήν κατασκευή δύο σχολείων, τής Γέρας και του Λευτεροχωρίου. 100 νέοι έπιμορφώθηκαν επαγγελματικά, εκτός του έξοπλισμού που στείλανε.

Εΐκοσι έξι δάσκαλοι από τή Χιμάρα, τό Δέλβινο, τούς Αγ. Σαράντα και τό Αργυροκάστρο, με πρόσκληση τής ΠΟΕΔ, πήγαν στην Κύπρο για έπιμόρφωση και 45 μέρες τούς φιλοξένησε ή Σχολή Τυφλών με έξοδα του μοναστηριού του Κύκου.

Ανάμεικτο πάρτι. (Άδελφικό στιγμιότυπο)

Γεμάτο τό έστιατόριο του κ. Βαγγέλη στη Λευκωσία. Μιά παρέα με Κυπρίους, μία με Ελληνο-Αμερικανούς, μία άλλη παρέα με Αυστραλούς και μία τέταρτη παρέα με Βορειοηπειρώτες. Ήσυχα στην άρχή. Ο καθένας για τήν πάρτη του. Άλλαξε, όμως, τό τοπίο. Και τό άλλαξαν οι Βορειοηπειρώτες. Γιόρταζαν αυτοί τά γενέθλια του Άρη και του Ήλια. Και έσβησαν τά κεριά στην τούρτα. Εΐπαν μεγαλόφωνα τήν εύχή που άρμόζει. Μοίρασαν σε όλους από ένα κομμάτι τούρτα. Σηκώθηκαν στο χορό. Τότε ήταν που άναψε. Όλοι τους έγιναν ένα. Συναισθήματα χαράς, αγάπης, συναισθήματα αδερφικά. Όλοι τους είχαν κάτι τό κοινό. Ήταν όλοι τους ΕΛΛΗΝΕΣ.

Φίλοι από τήν Κύπρο στον βορειοηπειρωτικό χώρο

Άνεβαίνει και τό ενδιαφέρον των φίλων και αδερφών μας Κυπρίων νά επισκεφτούν και νά γνωρίσουν τόν βορειοηπειρωτικό χώρο.

Μέλη τής Μητρόπολης Λεμεσοΰ πριν λίγα χρόνια, έκαναν μία περιοδεία στην Βόρεια Ήπειρο, με σκοπό νά γνωρίσουν τά παμπάλαια μοναστήρια και εκκλησίες, ιερούς τόπους και άρχαία μνημεία, που έχει αυτός ό χώρος, μά και νά μάθουν κάτι περισσότερο για τήν Βόρεια Ήπειρο.

Ο πατήρ Άνδρέας Παπαβασιλείου τής ένορίας Αγίας Ζώνης, και όλοι οι εκδρομείς, θαύμασαν τήν τοποθεσία των χωριών και των πολλών εκκλησιών που έχουν αυτά, και έντυπωσιάστηκαν με τήν πόλη του Αργυροκάστρου, με τούς χαρακτηριστικούς λιθόστρωτους δρόμους και τά χαρακτηριστικά σπίτια, τό μοναστήρι του Αγίου Νι-

κόλου στο Μεσοπόταμο, τις νέες εκκλησίες που είδαν στη διαδρομή, έργα του Μακαριότατου Αναστασίου και πολλά άλλα.

Οί φίλοι από τήν Κύπρο γνωρίστηκαν με τήν ελληνικότητα αυτού του κομματιού που όνομάζεται Βόρεια Ήπειρος, για τόν άγώνα των Βορειο-

Τά Βορειοηπειρωτόπουλα στο οίκημα τής ΕΤΥΚ στην Κύπρο. Άγόρια και κορίτσια από τήν Βόρεια Ήπειρο, που φιλοξενήθηκαν στην Κύπρο

οηπειρωτών σε όλες τις περιόδους, τόν άγώνα τής πολιτικο-κοινωνικής όργάνωσης των Βορειοηπειρωτών ΟΜΟΝΟΙΑΣ στα πρώτα χρόνια με άποκορύφωμα τήν φυλάκιση πέντε ήγετών της.

Έφυγαν με τήν ύπόσχεση νά ξανάρθουν και νά μείνουν πιο πολύ σε αυτά τά εύλογημένα μέρη, όπως τά άποκάλεσαν.

Μέλη τής Μητρόπολης Λεμεσοΰ, με τόν π. Άνδρέα Παπαβασιλείου στον βορειοηπειρωτικό χώρο

Στή θέση του επιλόγου

Φεύγεις από τήν Κύπρο με τήν έπιθυμία νά τήν ξαναεπισκεφτείς. Φεύγεις με τις καλύτερες έντυπώσεις και τήν καλύτερη γεύση, όλης τής περιόδου που πέρασε σ' αυτήν, ανάμεσα στους αδελφούς Κυπρίους, ανάμεσα στους Βορειοηπειρώτες που ζούν και εργάζονται εκεί.

Φεύγεις με τήν ιδέα πως όλη ή Κύπρος είναι ένα σύνολο όπου συμπλέκονται: ή αρχαιότητα και ό πολιτισμός, οι τεράστιοι άγώνες και ή λαμπρή ιστορία, ή έργατικότητα και ή φιλοξενία, ή άδικία πάνω της και ή άγωνιστικότητα για ένα αίσιο τέλος κ' ένα λαμπρό μέλλον.

200 χρόνια πριν, ένα άγνωστο έθνικό ντοκουμέντο «Η Έπανάσταση νά προχωρήσει καί σέ όλην τήν Ήπειρο...»

Γεώργιος Διον. Κουρκούτας – Φιλολογος - Συγγραφέας

200 χρόνια πριν, τό 1823, ή Έθνεγερασία είχε εισέλθει στό 3ο έτος της. Στίς 12 Φεβρουαρίου τοῦ 1823, ὁ σπουδαῖος Ήπειρώτης λόγιος καί διδάσκαλος τοῦ Γένους Ἀθανάσιος Ψαλίδας (1767-1829) στέλνει ἀπό τήν Κέρκυρα μιά ἐπιστολή στόν Ἀλέξανδρο Μαυροκορδάτο, ὅπου τοῦ ἐξηγεῖ τούς λόγους καί τά ὀφέλη πού υπάρχουν, ὥστε ἡ ἐπανάσταση πού ξεκίνησε σέ Μοριά καί Ρούμελη, νά ἐπεκταθεῖ καί πρὸς τήν Ήπειρο καί τήν Θεσσαλία. Στό κείμενό του πρὸς τόν κορυφαῖο πολιτικό παράγοντα τῶν γεγονότων τοῦ 1821 (στό προσκήνιο καί στό παρασκήνιο), ὁ Ήπειρώτης διδάσκαλος περιγράφει τήν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στίς δύο αὐτές περιφέρειες καί μᾶς μεταφέρει μιά εἰκόνα ἀπό τήν περιοχή μας, δύο αἰῶνες πιό πριν.

Ἡ ἐνιαία Ήπειρος ὡς σύνορο τοῦ Ἑλληνισμοῦ....

Κατά τόν Ψαλίδα, ὀφείλουν οἱ Ἕλληνες μαχητές, πού ἔχουν σταθεροποιήσει τήν Ἐλευθερία σέ Πελοπόννησο καί Στερεά, νά κινηθοῦν πρὸς Ήπειρο καί Θεσσαλία, πού θά ἀποτελέσουν βόρεια τμήματα ἐνός ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους. Προβαίνει σέ περιγραφή τοῦ ὅλου σχεδίου του, πού σήμερα ἔχει ἀξία ὡς ἐθνικό ντοκουμέντο, καί ἀποδεικνύει τήν Ἑλληνική συνείδηση τῶν ἐκεῖ πληθυσμῶν. Ἡ ἐπιστολή τοῦ Ἀθανάσιου Ψαλίδα ἀναδημοσιεύεται ἀπό τό πρῶτο τεῦχος τῆς «Ἡπειρωτικῆς Ἔστιας» πού κυκλοφόρησε τόν Μάιο τοῦ 1952. Μεταφέρουμε ἐδῶ ἀποσπάσματα:

«Ἡ Ἑλλάς, Γενναϊότατε ἄνερ, εἰς τήν κατάστασιν, ὅπου εὐρίσκεται τώρα, ἔχει μπροστά της δύο ἐπαρχίας πολὺ ἀναγκαῖαις καί εἰς αὐξήσιν της, καί εἰς δυνάμωσίν της, καί εἰς ἀσφάλειαν της: ἡ μὲν ἀνατολική Ἑλλάς τήν Θεσσαλίαν, ἡ δὲ δυτικὴ τήν

Ήπειρον. Καί ἡμπορεῖ τινὰς νά ταῖς νομίση δύο προπύργια καί ὀχυρώματα, καί ἐνταυτῶ καί ὀρητήρια, ἡ Ήπειρος διὰ τήν Γκεγκαριάν (Ἰλλυρικόν), καί ἡ

Στίς 12 Φεβρουαρίου τοῦ 1823, ὁ Ήπειρώτης λόγιος καί διδάσκαλος τοῦ Γένους Ἀθανάσιος Ψαλίδας στέλνει ἐπιστολή στόν Ἀλέξανδρο Μαυροκορδάτο, ὅπου τοῦ ἐξηγεῖ τούς λόγους καί τά ὀφέλη πού υπάρχουν, ὥστε ἡ ἐπανάσταση πού ξεκίνησε σέ Μοριά καί Ρούμελη, νά ἐπεκταθεῖ καί πρὸς τήν Ήπειρο καί τήν Θεσσαλία.

Θεσσαλία διὰ τήν Μακεδονίαν. Καί ἂν δέν πλακωθοῦν καί αἱ δύο πρέποντος καί πρῶιμα, ποτέ δέν θά ἔχει τό γένος μας ἀσφάλειαν, οὐδέ πλούτη ὑπερογκά, ὅπου ἔχει ἡ Ήπειρος

Ἀθανάσιος Ψαλίδας

καί ἡ Λάρισσα οὐδέ ἀκένωτους θησαυρούς, ὅπου ἔχει ἡ Θεσσαλία. Ἡ Ήπειρος ἔχει ταῖς ἀκόλουθαις ἐπαρχίαις: τήν Ἄρταν, τήν Πρέβεζαν, τήν Τζαμουριάν (ὅπου μοιράζεται σέ δύο, εἰς Ντὰι καί Παρακάλαμο), τά Ἰωάννινα, τήν Κόνιτζαν, τήν

Παλιά Πωγωνιανήν, τό Ἄργυροκάστρο, τό Δέλβινον (ὑφ' ὧ καί ἡ μισή Λιαπουριά), τήν Δεσνίτζαν, τήν Αὐλώνα (ὅπου ἔχει τήν ἄλλην μισήν Λιαπουριάν καί Μαλακάστραν), τό Μπεράτι, τήν Τοτζκαριάν, τήν Τομοριτζαν, τό Σκραπάρι, τήν Πρεμετήν, τό Νταγκλί, τήν Γκιόρτζαν καί Κολόνιαν.

Εἰς τοῦ Ἄργυροκάστρου τήν ἐπαρχίαν Τοῦρκοι Ἄρβανίταις εἶναι μόνον εἰς τό Ἄργυροκάστρον, Λιμπόχοβον καί Λιαζαράτι. Στά ἐπίλοιπα ὅμως χωριά εἶναι ὅλοι χριστιανοί, γεροὶ στά ἄρματα, καί μάλιστα ἡ Ρίζα ἡ πολεμικώτατη, πού εἶναι τό Χόρμοβο, Λάμποβο, Λέκλι καί ἄλλα χωριά δυνατά, ὅπου ἡμποροῦν νά βαστάξουν ταῖς πρῶταις πύλαις τῆς Ἡπείρου, εἰς τοῦ Σιουμπάση τό γιοφύρι εἰς τά στενά ὑποκάτω ἀπό τό Χόρμοβο.

Τοῦ Δελβίνου ἡ ἐπαρχία ἔχει Τοῦρκους καί στήν πολιτείαν καί στά χωριά τῆς Λιαπουριάς, εἶναι ὅμως καί χριστιανικά χωριά καί πολλά καί δυνατά, καθὼς τό Λουκούρσι, ἡ Νίβιτζα, τό Λούκοβο, ὁ Αἰβασίλης, ἡ Χειμάρρα, τό Κιαπερό, τό Βουνό, οἱ Δρυμάδες καί ἡ Παλάσα, καί εἰς τό λιμάνι Πάνορμο καί κάστρο δυνατό στά χέρια τῶν Χειμαρριωτῶν».

Πῶς θά κινηθοῦν οἱ ἀγωνιστές...

Ἀκολουθῶς δίνει ὁδηγίες γιά τό ὅτι μποροῦν νά κινηθοῦν οἱ Ἑλληνικές ἐπαναστατικές δυνάμεις πρὸς τήν ΒΔ τουρκοκρατούμενη περιοχή, γιά νά ἀπελευθερώσουν τήν ἐνιαία Ήπειρο. Παρουσιάζει λεπτομερῶς τίς περιοχές πού πρέπει νά διέλθουν τά ἐπαναστατικά στρατεύματα, ἐνισχυόμενα μέ ντόπιους πληθυσμούς ἐνόπλους πού θά βοηθήσουν τήν προσπάθεια.

«Καί τότε, ἂν ἀκολουθήσουν, ὡς εἶπα, θά αὐξήσουν τόσον ὅπου σέ δέκα ἡμέρες φθάνουν

Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος

σταῖς πρῶταις πύλαις τῆς Ἡπείρου, ὅπου εἶναι στόν Πίνδον, Οστανίτζαν, Κόνιτζαν, Πέστιανη καί Χόρμοβο. Ἐπειδή οἱ παραθαλάσσιοι ἀπό τήν Χειμάρραν πλακώνουν εὐθύς τό Δέλβινον καί ἀναβαίνουν στό Σοπότι, τοῦ Ἄργυροκάστρου, στήν Καλιάσαν καί στό βουνό τῆς Παλάσας. Φθάνει νά τοὺς πηγαίνουν καί 4 ἢ πέντε καράβια νά πιάσουν τό κάστρο Παλέρμο καί νά τοὺς δώκουν μπαρούτην.

Καί τότε ἐκεῖνοι ἀπό τό Σοπότι ἐνώνονται μέ τά Μπαλτιμοχώρια κατὰ τήν Χρυσοβίτζαν καί Κακαβιάν, ἔχοντες ἀντικρὺ τήν Ρίζαν, Λουντζαριά, Ζαγόρια, Δρόπολιν, καί πίσω της τήν Παλιά Πωγωνιανήν καί ἔτσι ἐνώνονται ὅλοι, καθὼς τοὺς εἶναι ὠμιλημένον καί καρτεροῦν μέ προθυμίαν, καί γίνονται αὐτοὶ πρόμαχοι τοῦ Ἑλληνικοῦ, ὅπου θά εἶναι στά Ἰωάννινα ἠνωμένος μέ Τζουμερκιώταις, Λακκιώταις καί ἐπίλοιπους, ὅπου θά γένουν 15.000. Καί ἔτζι ὡς ὀπισθοφυλακή θά προχωρήσει στό Ἄργυροκάστρον χωρίς πόλεμον, καί θά εὖρη ἐκεῖ καί τοὺς προμάχους ὡς 5000».

Ἄν καί δέν ὑλοποιήθηκε αὐτό τό σχέδιο, τό παραπάνω ἔγγραφο ἀποδεικνύει ὅτι γιά τοὺς Ἕλληνες τοῦ 1821 ἡ Ήπειρος παρέμενε μέρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καί αὐτό θά ὀδηγήσει σέ νέους ἀγῶνες, στίς ἐπόμενες δεκαετίες...

Η “ΟΜΟΝΟΙΑ” ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ!

Γράφει ο ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ *

Κλείνουν έφετος 32 χρόνια από την ίδρυση τής πολιτικο-κοινωνικής και πολιτισμικής οργάνωσης “ΟΜΟΝΟΙΑ”. Μιά Όμόνοια, που άνεξαρτήτως από τα скаμπανεβάσματα των τελευταίων έτων, παραμένει ως ένα σύμβολο στην πορεία του Βορειοηπειρωτικού Έλληνισμού. Διότι, με την εμφάνισή της, την 11η Ιανουαρίου 1991, ένθαρρύνθηκε και αναπτέρωθηκε ο Βορειοηπειρωτικός Έλληνισμός, ο οποίος είχε επίτελους έναν δικό του φορέα, βγαλμένο από τα σπλάγγνα του.

Διότι, ή “ΟΜΟΝΟΙΑ”, όρθώθηκε και προχώρησε στην άνοδική της πορεία και σε σύντομο χρονικό διάστημα μπόρεσε να συσπειρώσει γύρω της όλους τους Έλληνες τής Άλβανίας, πράγμα που συνέβη για πρώτη φορά σε όλη την ιστορία του Βορειοηπειρωτικού Έλληνισμού.

Διότι, κατέστη ή τρίτη πολιτική δύναμη στη χώρα, με την μεγάλη της νίκη στις Κοινοβουλευτικές εκλογές και σ’ αυτές τής Τοπικής Αυτόδιοίκησης.

Διότι, ανέβασε τó κϋρος και την υπόληψή της διαμέσου τής πολιτισμένης εμφάνισής της και των δημοκρατικών μορφών άπαιτήσεως για τά δικαιώματα και την προστασία των συμφερόντων της, όχι μόνον στα άλβανικά, αλλά και στα εύρωπαϊκά fora.

Διότι, **ήταν αξιόλογη ή προσφορά της στο θέμα τής λειτουργίας των εκκλησιών και των θρησκευτικών τελετών, τής διδασκαλίας τής μητρικής γλώσσας σε όλο τόν κύκλο του όκτάχρο-**

νου σχολείου, στο άνοιγμα για πρώτη φορά ελληνικών σχολείων στις πόλεις Άγυροκάστρου, Άγιων Σαράντα

Άπο την άρχή τής ίδρυσης τής “ΟΜΟΝΟΙΑΣ” και σε όλη την πορεία της, αντιμετώπισε περίπλοκες καταστάσεις, δύσκολες στιγμές τής μεταβατικής περιόδου, Έγινε από την άρχή τó κόκκινο πανί για τις άλβανικές άρχές και τούς έθνικιστικούς κύκλους τής χώρας που άρχισαν να την λασπολογοϋν και να την δυσφημιζουν.

και Δελβίνου και στα χωριά με μεικτό πληθυσμό, όπου δέν υπήρχαν, στο θέμα τής ελεύθερης επικοινωνίας με τόν έθνικό κορμό κ. ά.

Άπο την άρχή τής ίδρυσης τής “ΟΜΟΝΟΙΑΣ” και σε όλη την πορεία της, αντιμετώπισε περίπλοκες καταστάσεις, δύσκολες, τής μεταβατικής περιόδου, στιγμές. Έγινε από την άρχή τó κόκκινο πανί για τις άλβανικές άρχές και τούς έθνικιστικούς κύκλους τής χώρας και άρχισαν να την λασπολογοϋν, να την δυσφημιζουν, να την κατακρεουργουν. Χρονιές κρίσιμες, βέλη άπ’ όλες τις κατευθύνσεις :

Με τόν άποκλεισμό της άπο τις δεϋτερες κοινοβουλευτικές εκλογές με την έγκριση του νόμου μη άναγνώρισή της ως εκλογικό ύποκειμενο.

“Η δίκη των 5 τής Όμόνοιας”. Άπο τις πιό δύσκολες στιγμές του Βορειοηπειρωτικού Έλληνισμού.

Με κάποιο καλά όργανωμένο σχέδιο για την διάλυσή της.

Με την άφομοίωση και συρρίκνωση του μειονοτικού χώρου μέσω του έκφοβισμού των Έλλήνων πολιτών τής Άλβανίας προκειμένου να έγκαταλείψουν τó χώρο τους, μέσω τής καθό-

γικής βίας.

Με τó άποκορύφωμα, τή “Νύχτα του Άγιου Βαρθολομαίου” και τή δίκη - παρωδία των Τιράνων εναντι των πέντε ήγετων τής “ΟΜΟΝΟΙΑΣ” τó 1994, δίκη που είχε σκοπό να διαλύσει τήν ίδια την όργάνωση, να έκφοβίσει τόν Βορειοηπειρωτικό Έλληνισμό, να άντιπαρατεθεί και με τήν Έλλάδα.

“Η “ΟΜΟΝΟΙΑ”, όμως, άντιστάθηκε, διαμαρτυρήθηκε, άγωνίστηκε... έμεινε όρθια.

δου κατά δεκάδων άλβανικών οικογενειών άπο τή Βόρεια και Μέση Άλβανία, των λεηλασιών, των κλοπών και τής ψυχολο-

* Ο κ. Βαγγέλης Παπαχρήστος, δημοσιογράφος και συγγραφέας, ήταν ιδρυτικό και ήγετικό μέλος τής ελληνικής όργάνωσης “Όμόνοια”, ενώ υπήρξε ένα από τά πέντε στελέχη της που φυλακίστηκαν τó 1994 άπο τó καθεστώς Μπερίσα έξαιτίας τής πατριωτικής του δράσης για τήν δυναμική διεκδίκηση των δικαιωμάτων των Βορειοηπειρωτών.

“ΠΡΩΪΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ”

Ἡ Δερόπολη καί ὁ Βορειοηπειρωτικός χώρος πρὶν καί μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση...

Γράφει ὁ Νίκος Ὑφαντής / Πρωινός Λόγος

Τὰ γεγονότα τῶν νεωτέρων χρόνων γιὰ τὸ μαρτυρικό κομμάτι τοῦ Βόρειου τμήματος τῆς Ἡπείρου, λίγο πολύ εἶναι γνωστά ἀπὸ δημοσιεύματα στὸν διεθνή καί ἑλληνικό χώρο.

Θὰ ἀναφερθοῦμε ὅμως συνοπτικά σέ ἐνέργειες καί χρονολογίες, πού σηματοδοτοῦν κραυγαλέες περιπτώσεις ἀδικιῶν σέ βάρος τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου αὐτῆς τῆς περιοχῆς. Εἶναι ἀνάγκη, γιὰ νὰ ἀποκτήσουμε μιά συνολική εἰκόνα τοῦ προβλήματος, νὰ ἐπισημάνουμε τὸν κίνδυνο πού προερχόταν ἀπὸ τοὺς Ἀλβανιστές. Στὰ 1878 ἰδρύθηκε στὸ Βουκουρέστι ὁ «Ἀλβανικός Σύνδεσμος», μὲ σκοπὸ τὴν προώθηση τῶν ἄλβανικῶν ἐθνικῶν ἐπιδιώξεων καί τὴν ἴδρυση ἀνεξάρτητου Ἀλβανικοῦ κράτους μὲ ὄρια τὴν Σκόδρα πρὸς βορρά καί τὸν Ἀμβρακικό κόλπο πρὸς τὸ νότο.

Τίς ἰδέες τοῦ Ἀλβανικοῦ Συνδέσμου ἐνστερνίζονται οἱ Ἴταλοι καί Αὐστριακοὶ γιὰ δικό τους, βέβαια, ὄφελος γιατί καί οἱ δύο Δυνάμεις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς διεκδικοῦν τὴν κατοχὴ τῶν παραλίων τῆς Ἀλβανίας καί συναγωνίζονται, στὸν διπλωματικό τομέα, ποιά ἀπὸ τίς δύο θὰ ἀποκτήσει μεγαλύτερη ἐπιρροή καί ἰσχυρότερα ἐρείσματα στὴν Ἀλβανία.

Στὰ 1908 ὁ Σύνδεσμος προσπαθεῖ νὰ ἰδρύσει Ἀλβανικό σχολεῖο στὸ Ἀργυροκάστρο, χωρὶς ἐπιτυχία, γεγονός πού ἐπισύρει τὸ μίσος τῶν νεοφώτιστων Ἀλβανῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων καί περισσότερο ἐναντίον τῶν Δεροπολιτῶν, οἱ ὁποῖοι στάθηκαν ἐμπόδιο στὴν πρὸς νότο διείσδυση τῶν στόχων τοῦ Ἀλβανικοῦ Συνδέσμου.

Ὁ κίνδυνος ἀπὸ τοὺς Ἀλβανιστές, τῶν ὁποίων οἱ προσπάθειες υποθάλλονταν ἀπὸ τὴν Αὐστρία καί Ἴταλία, μετὰ μάλιστα τὸν ἀτυχή πόλεμο τοῦ 1897, μεγάλωνε ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο καί ἐξυπηρετοῦσε τὰ σχέδια τῶν δύο Δυνάμεων γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῶν σχεδίων τους. Τὰ σχέδιά τους, εὐτυχῶς, δὲν πραγματοποιήθηκαν. Ματαιώθηκαν ἐξαιτίας τῶν νικηφόρων πολέμων τὸ 1912 - '13.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ στὸν Πρῶτο Βαλκανικό πόλεμο οἱ Ἀλβανοὶ δὲν συμμάχησαν μὲ τὰ κράτη τῆς Βαλκανικῆς, ἀλλὰ τάχτηκαν μὲ τοὺς Τούρκους. Οἱ Ἕλληνες, μὲ κυβερνήτη τὸν Ἐλευθέριο Βενιζέλο καί ἀρχηγὸ τοῦ στρατοῦ τὸν

τότε Διάδοχο Κωνσταντῖνο, ἀπελευθερώνουν τὴν Μακεδονία καί τὴν Ἡπειρο. Ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Ἡπειρωτικῆς Πρωτεύουσας (21 Φεβρουαρίου 1913) ἦταν τὸ ἀποκορύφωμα τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων στὴν Ἡπειρο.

Ὁ ἑλληνικός στρατός, λίγες μέρες ἀργότερα, προχωρεῖ βόρεια καί ἀπελευθερώνει τὸ Ἀργυροκάστρο, τὴ Χειμάρρα, τὸ Τεπελένι, τὴν Πρεμετὴ καί βαδίζει πρὸς ἀπελευθέρωση καί τῶν ὑπόλοιπων σκλαβωμένων περιοχῶν. Ὁ νομὸς Κορυτσᾶς εἶχε ἀπελευθερωθεῖ τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1912.

Δὲν χρειάζεται νὰ ἀναφερθοῦμε στὴν παλαιὰ ὑποδοχὴ πού ἐπεφύλαξε ὁ ντόπιος πληθυσμὸς στὸν στρατηγὸ Δαγκλή καί τὸν Ἑλληνικό στρατό.

Μυριάδες οἱ χωρικοὶ τῆς Δερόπολης καί τοῦ Δελβίνου κατέκλυσαν τοὺς δρόμους καί μὲ τραγούδια ἔβαιναν μὲ λουλούδια τοὺς ἀπελευθερωτές.

Ὁ ἀνταποκριτὴς τῆς ἐφημερίδας «Πατρίς», σὲ ἀνταπόκριση του, δίνει ἀνάγλυφη τὴν εἰκόνα τῆς χαρᾶς

«Ἐδῶ ὁ ἐνθουσιασμός ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον, ὅλοι δὲ συναπεκομίζομεν τὴν ἐντύπωσιν περὶ ἀκραιφνῶν ἑλληνικῶν αἰσθημάτων τῆς ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου. Εἰς ὅλην τὴν ὑπαιθρον χώρον, εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ πέριξ τοῦ Ἀργυροκάστρου χωρία οὔτε σκιά Ἀλβανοῦ ὑπάρχει. Μόνον ἑλληνισμὸς ἐνθερμος, ἀκραιφνῆς, πατριωτικώτατος, ἀπαντᾶται».
Ἐφημ. «Πατρίς».

καί τοῦ ἐνθουσιασμοῦ πού ἐπικράτησε ἐκείνες τίς ἡμέρες: «Εἰς τὴν ἐκδήλωσιν ταύτην ἔπρεπε νὰ εὑρεθοῦν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ὀμιλοῦν περὶ ἄλβανικῶν δῆθεν πληθυσμῶν. Ἐδῶ ὁ ἐνθουσιασμός ἔφθασεν εἰς τὸ κα-

τακόρυφον, ὅλοι δὲ συναπεκομίζομεν τὴν ἐντύπωσιν περὶ ἀκραιφνῶν ἑλληνικῶν αἰσθημάτων τῆς ἐπαρχίας Ἀργυροκάστρου. Εἰς ὅλην τὴν ὑπαιθρον χώρον, εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ πέριξ τοῦ Ἀργυροκάστρου χωρία οὔτε σκιά Ἀλβανοῦ ὑπάρχει. Μόνον ἑλληνισμὸς ἐνθερμος, ἀκραιφνῆς, πατριωτικώτατος, ἀπαντᾶται».

Ἡ προέλαση ὅμως αὐτῆ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ δὲν ἀρέσει στὴν Αὐστρία καί Ἴταλία, πού βλέπουν νὰ ματαιώνονται τὰ σχέδιά τους. Ἐνα χρόνο σχεδὸν νωρίτερα (28 Νοεμβρίου 1912) ὁ Ἰσμαήλ Κεμάλ Μπέης Βλιόρα σχηματίζει τὴν πρώτη Ἀλβανικὴ κυβέρνηση. Μὲ τὴ συνθήκη τοῦ Λονδίνου τοῦ 1913 πέτυχαν νὰ ἀναγνωρισθεῖ ἡ Ἀλβανικὴ ἀνεξαρτησία.

Μὲ ἐνέργειες τῆς Αὐστρίας καί Ἰταλίας διορίζεται διεθνὴς ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν ἐξακρίβωση τοῦ ἐθνολογικοῦ χαρακτήρα τῆς Βορείου Ἡπείρου καί τὸν ὀριστικό καθορισμὸ τῶν συνόρων.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὐτὴ, παρά τίς διαφωνίες καί τίς διαμαρτυρίες τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ πληθυσμοῦ καί τῆς ἑλληνικῆς κυβέρνησης, ἀποφασίζει τὴν ἀπόσπαση αὐτοῦ τοῦ χώρου ἀπὸ τὸν ἐνιαῖο ἠπειρωτικό κορμὸ καί τὴν παραχώρησή του στὸ Ἀλβανικό κράτος.

Στὶς 17 Δεκεμβρίου 1913 ὑπογράφεται τὸ Πρωτόκολλο τῆς Φλωρεντίας. Μὲ τὸ πρωτόκολλο αὐτὸ διαπραχτήκε ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ σοβαρὰ ἀδικήματα σὲ βάρος τοῦ ἑλληνισμοῦ καί στραγγαλιστήκαν ἐθνικοὶ πόθοι αἰώνων καί τοῦτο γιατί ἐπικράτησε ἡ ὑπουλη καί ἀνθελληνικὴ πολιτικὴ τῆς Αὐστρίας καί Ἰταλίας.

Τὸ πρωτόκολλο ἀποδοκιμάστηκε διεθνῶς καί ὁ Ἄγγλος δημοσιολόγος Τσάπμον, πού μελέτησε σὲ βάθος τὸ θέμα, ἔγραφε: «Ὅλα τὰ δάκρυα καί οἱ στεναγμοὶ τῆς Ἑλλάδος δὲν θὰ γίνουν αἴτιοι οὐδέ ἀπλῆς τύψεως συνειδήσεως εἰς τοὺς πολιτικούς τῆς Ἰταλίας, οὐδέ θὰ γεννήσουν στιγμὲς ἔστω δισταγμοῦ διὰ τὸν σέρ Γκρέυ. Αἱ μεγάλοι δυνάμεις παρεσκεύασαν ἤδη τὴν κλίνην ἐπὶ τῆς ὁποίας πρόκειται νὰ κατακλιθῆ ἡ Ἡπειρος».

Τὸ μόνον ἐναπομένον εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ ἐγκατάσταση τῆς ἀσθενοῦς κατὰ τρόπον ἀνεκτὸν πρὶν ἢ ἀπομακρυνθῆ τῆς κλίνης τοῦ ἀκρωτηριασμένου τούτου θύματος τῆς εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας πρὸς ζωτομίαν χάριν πειραμάτων».

Μετὰ τὴν κατάφωρη αὐτὴ ἀδικία

στὶς 17 Φεβρουαρίου 1914 οἱ Βορειοηπειρώτες, σὲ πανηπειρωτικὴ συγκέντρωση στὸ Ἀργυροκάστρο, ἀνακήρυξαν τὴν Βόρειο Ἡπειρο σὲ αὐτόνομη πολιτεία καί συγκρότησαν ἱερολοχίτες γιὰ ἔνοπλο ἀγώνα.

Ὁ αὐτονομιακὸς ἀγώνας ὑπὸ τὴν ἀρχηγία τοῦ Γεωργίου Χρηστάκη Ζωγράφου, κράτησε ὄχτῳ μῆνες καί μετὰ τίς νίκες τῶν αὐτονομιακῶν, ἔληξε μὲ τὸ πρωτόκολλο τῆς Κέρκυρας (17-5-1914), μὲ τὸ ὁποῖο ὀρίζταν εἰδικὴ διοικητικὴ ὀργάνωση γιὰ τίς ἐπαρχίες Ἀργυροκάστρου καί Κορυτσᾶς καί κατοχυρώνονται τὰ ἀτομικά καί ἀνθρώπινα δικαιώματα στοὺς ἑλληνικούς πληθυσμοὺς αὐτῶν τῶν περιοχῶν.

Στὰ 1914 ἐνσκήπτει ὁ Πρῶτος Παγκόσμιος πόλεμος καί ὁ δῦσμοιρος αὐτὸς τόπος γνώρισε νέες ταραχὲς καί νέους κατακτητές.

Παρότι φάνηκε πρὸς στιγμὴ μὲ τὴν εἰρήνη τῶν Παρισίων τοῦ 1919 ὅτι τὸ πρόβλημα θὰ ἔβρισκε τὴ λύση του, τὸν Νοέμβριο τοῦ 1921 ἀποφασίζεται ὀριστικά ἡ παραχώρηση τῆς Βορείου Ἡπείρου στὴν Ἀλβανία.

Ἀργότερα τὸ 1939 τὰ Ἰταλικά στρατεύματα καταλαμβάνουν τὴν Ἀλβανία, ἐκθρονίζουν τὸν βασιλιά Ζῶγου καί εἰσβάλλουν στὸ ἑλληνικό ἔδαφος. Ἡ ἀπώθηση τῆς φασιστικῆς εἰσβολῆς καί ἡ νικηφόρα προέλαση τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ στὰ βορειοηπειρωτικά βουνὰ εἶναι καί πρόσφατα καί ζωντανὰ ἀκόμη ἀπὸ διηγήσεις ζώντων πολεμιστῶν.

Μὲ τὸ τέλος τοῦ πολέμου ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία ἔθεσε ὑπόψη μὲ ὑπόμνημα τῆς στή συνδιάσκεψη τῶν Παρισίων τὸ πρόβλημα, ἀλλὰ λύση δὲν δόθηκε καί τὸ ζήτημα παραπέμφθηκε στοὺς ὑπουργοὺς τῶν ἐξωτερικῶν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ὅπου καί ἐκκρεμεῖ. Ἀπὸ τὸ 1944 καί μετὰ τὰ σύνορα ἀνάμεσα στὴν Ἑλλάδα καί τὴν Ἀλβανία κλείνουν. Καμιά ἐπαφὴ καί ἐπικοινωνία.

Τὰ τελευταῖα χρόνια καταβάλλονται προσπάθειες ἐξομάλυνσης τῶν διαφορῶν μας μὲ τὴ γειτονικὴ χώρα. Μακάρι νὰ ἀρθοῦν τὰ ὁποιαδήποτε ἐμπόδια καί νὰ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία καί σὲ κείνους καί σὲ μᾶς νὰ ἐλευθεροκοινωνήσουμε, νὰ ἀνταμώσουμε δικούς μας ἀνθρώπους, νὰ χαροῦμε καί νὰ κλάψουμε γιὰ τὰ χαμένα χρόνια, τίς ἐλπίδες καί τὰ ὄνειρα μας.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Στις αρχές του Ιανουαρίου 2023, απέβίωσε ο Βασιλεύς Κωνσταντίνος, ο οποίος νοσηλευόταν σε αθηναϊκό Νοσοκομείο με σοβαρό πρόβλημα υγείας. Κοντά του βρισκόταν όλη η οικογένειά του: η σύζυγός του Άννα-Μαρία, τα παιδιά του: Παύλος, Νικόλαος, Φίλιππος, Άλεξια και Θεοδώρα με τις/τους συζύγους των και τα τέκνα τους. Πραγματικά, μία πολυμελής Έλληνική Οικογένεια.

Ο άειμνηστος Κωνσταντίνος ανέβηκε στον θρόνο σε μία ιδιαίτερα παραγμένη εποχή, που είχε σαν συνέπεια την επίβληση της επτάχρονης δικτατορίας. Είναι χαρακτηριστικό, ότι την 21η Φεβρουαρίου 1965, ο Κων/ντίνος συνοδευόμενος από την Βασίλισσα, επισκέφθηκε τα Ίωάννινα, με την ευκαιρία της επέτειου της απελευθερώσεως της πόλεως από τους Τούρκους: έπειτα δέ, βρέθηκε στο ακριτικό φυλάκιο της Κακαβιάς, όπου σε μία πυραμίδα των συνόρων έγραψε με μπογιά: "τά σύνορα της Ελλάδος δεν σταματούν εδώ", γεγονός που εύμενώς σχολιάσθηκε τότε, σαν ένδειξη συμπαραστάσεως στον λησμονημένο από τις Έλληνικές Κυβερνήσεις Βορειοηπειρωτικό Έλληνισμό.

Τα τελευταία χρόνια ο Βασιλεύς Κωνσταντίνος είχε μονίμως εγκατασταθή στην Ελλάδα, την οποία υπεραγαπούσε. Δυστυχώς, ή μικροψυχία συνέβαλε, ώστε να κηδευθή, όχι σαν πρώτος πολίτης που υπήρξε, αλλά σαν άπλος ιδιώτης... Ο Θεός να αναπαύση την ψυχή του. Αιώνια του ή μνήμη!

"B.B."

ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΤΑ 100 ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ... ΧΟΤΖΑ

Ένα ζήτημα, που πρέπει όπωσδήποτε να προσέξουν οι Έλληνες άρμόδιοι, είναι το ζήτημα της όλης Βορείου Ηπείρου και όχι μόνο τα 100 άναγνωρισμένα χωριά των Δήμων Δρόπολης - Πωγωνίου και Φοινίκης, όπως τα "άναγνώριζε" ο άληστου μνήμης κομμουνιστής δικτάτορας Ένβέρ Χότζα. Γιατί, περιοχές όπως ή Χειμάρρα, ή Κορυτσά, τó Λεσκοβίκι, ή Κολόνια, δέν είναι άναγνωρισμένες ως "μειονοτικές".

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθή στην Κορυτσά, ή όποια, εύτυχώς, μέχρι τώρα, είναι ή περιοχή, που έχει τούς περισσότερους Έλληνες σε σχέση με άλλες περιοχές. Οι Έλληνες έχουν χτίσει επιχειρήσεις, ξενοδοχεία, έστιατόρια και δραστηριοποιούνται και άλλου. Άκόμη, ή Κορυτσά έχει πρωτίες στον ποιοτικό τουρισμό. Έδώ, λοιπόν, χρειάζεται μία ένιαία στρατηγική συνεργασία διά μέσου εύρωπαϊκών προγραμμάτων με τις όμορες περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας (όπως Καστοριά κ.λ.π.), γιατί ή Κορυτσά δέν μπορεί να ζήση χωρίς την Ελλάδα.

Όλα τα παραπάνω τα διετύπωσε σε συνέντευξη στην Έφημερίδα "Δρόμος της άριστερας" ο πρώην βουλευτής του ΚΕΑΔ στο Άλβανικό Κοινοβούλιο, κ. Γρηγόρης Καραμέλιος, μετά την συνεδρίαση της Διαρκούς Έπιτροπής Άμυνας και Έξωτερικών ύποθέσεων της Βουλής, με θέμα τα ζητήματα της Έθνικής Έλληνικής Μειότητας στην Άλβανία, στις 23 Φεβρουαρίου. Μακάρι να τα άκούση όλος ο πολιτικός μας κόσμος.

"B.B."

" ΠΑΛΙ ΤΑ ΙΔΙΑ ! "

Έλληνας Εύρωβουλευτής είχε καταθέσει έρώτηση με θέμα τις διώξεις των Βορειοηπειρωτών από την Άλβανία, μέσω της έργαλειοποίησης του περιουσιακού ζητήματος. Ο Έπιτροπος για την Διεύρυνση και την Γειτονία κ. Όλιβερ Βάρελι ήταν ξεκάθαρος στην άπάντησή του. Είπε άνάμεσα στα άλλα: "... ή Άλβανία πρέπει να έντεινη περαιτέρω τις προσπάθειές της σε βασικούς τομείς του κράτους δικαίου, σε σχέση με τα δικαιώματα ιδιοκτησίας και την προστασία των έθνικών μειονοτήτων...".

Η άπάντηση αυτή του Έπιτρόπου δέν αφήνει κανένα περιθώριο στην Άλβανική Κυβέρνηση για να συνεχίση τα "παχνίδια" με τις ιδιοκτησίες των Έλλήνων, την ύφαρπαγή και την παράδοσή τους σε φιλικούς προς αυτήν επιχειρηματίες. Έμμέσως δέ δίνει την άπάντηση στους έπαναλαμβανόμενους άλβανικούς ισχυρισμούς περί άποζημιώσεως των περιουσιών των "Τσάμηδων", οι όποιοι έφυγαν οικειοθελώς από την Ελλάδα (μετά την άναχώρηση των ναζιστικών στρατευμάτων, τó 1944), όποτε με άπόφαση δικαστηρίων τούς άφαιρέθηκε ή έλληνική ίθαγένεια, λόγω έθνικής προδοσίας, και οι περιουσίες τους δημεύθηκαν.

Άντί, λοιπόν, ή Άλβανία να προβάλλη άπαιτήσεις, θα πρέπει να λογοδοτήσει για την άρπαγή περιουσιών των Έλλήνων (όπως συμβαίνει στην Χειμάρρα), και να άπολογηθή για τó κλίμα δυσπιστίας και άλυτρωτισμού, που συστηματικά καλλιεργεί μέσω των παρακρατικών παραφυάδων...

"B.B."

ΠΡΟΣΒΟΛΗ

Η Έλλάς όλόκληρη αισθάνεται πικρία και άπογοήτευση έξ αίτίας της άποφάσεως δικαστηρίου της Φλωρίνης να έπικυρώσει την άπόφαση του Είρηνοδικείου, που άπεδέχθη την δημιουργία ΜΚΟ με τόν τίτλο "Κέντρο μακεδονικής γλώσσας στην Ελλάδα". Τó χειρότερο είναι ότι τó σκεπτικό της άποφάσεως άναφέρει ότι: "Τά σωματεία που συστήνονται για σκοπούς όπως λ.χ. για την επίδιωξη διαφόρων κοινωνικών ή οικονομικών σκοπών, την προστασία της πολιτιστικής ή πνευματικής κληρονομιάς, την άναζήτηση της έθνικής ταυτότητας ή την έπιβεβαίωση της μιάς μειονοτικής συνείδησης, είναι σημαντικά για την όμαλή λειτουργία της δημοκρατίας"! Σοβαρά, δηλαδή, τó δικαστήριο αυτό όμιλεί για "έθνική ταυτότητα"; Τίνος ; Και τίνος είδους πολιτιστική ή πνευματική κληρονομία έχουν να έπιδείξουν οι Σλάβοι, οι όποιοι με την άνοχη του Βυζαντίου έγκατεστάθησαν περί τόν 7ο μ.Χ. αιώνα στα γεωγραφικά όρια της Μακεδονίας ; Έχουν άναδείξει τίποτε συγγραφείς ; Μουσικούς; Μόνον κάποιους πλαστογράφους της ιστορίας γνωρίζουμε να έχουν ύποστηρίξει τούς ισχυρισμούς περί «μακεδονικής έθνότητας». Όσο για την ύποπιθεμένη "μακεδονική γλώσσα" δέν είναι παρά ένα σλαβικό ιδίωμα, μία διάλεκτος. Διαπιστώνει, βεβαίως, τó δικαστήριο, ότι ο σκοπός του σωματείου αυτού "δέν ίσοδυναμεί άυτόμάτως με όρισμένη άπειλή προς μία δημοκρατική κοινότητα." Συμφωνούμε, άπειλή προς την δημοκρατία δέν συνιστά τó "κέντρο μακεδονικής γλώσσας". Προσβολή προς την ιστορική άλήθεια συνιστά.

"ΕΣΤΙΑ" 21.3.2023

ΣΤΟ ΠΑΝΘΕΟΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Την Δευτέρα, 30 Ιανουαρίου 2023, μαχητικό άεροπλάνο Fantom II της πολεμικής μας Άεροπορίας, συνετρίβη στην θαλάσσια περιοχή της Άνδραβίδας. Οι δύο χειριστές του, ό σημναγός Ευστάθιος Τσιτλακίδης και ό ύποσημναγός Μάριος - Μιχαήλ Τουρουτσίκας άνεσύρθηκαν νεκροί και έκηδεύθηκαν με τιμές άντιπετάρχων και με την παρουσία της πολιτειακής και πολιτικής ήγεσίας της Χώρας, μέσα σε κλίμα βαρύτατου πένθους και βαθειάς όδύνης. Στις ένοπλες Δυνάμεις είχε κηρυχθή τριήμερο πένθους από την Δευτέρα 30 Ιανουαρίου, μέχρι και την Τετάρτη 1 Φεβρουαρίου 2023.

Είναι γεγονός, ότι ή Πολεμική μας Άεροπορία πληρώνει πολύ βαρύτερο φόρο αίματος από ότι οι άλλοι δύο κλάδοι των Ένόπλων Δυνάμεων. Γιατί, οι πιλότοι μας άντιμετωπίζουν τόν έξ Ανατολών είσβολέα στο Αιγαίο

καθημερινώς. Και έπειδή, όπως έχει σημειωθή από ειδικούς, οι άερομαχίες αυτές είναι είκονικές, ό κίνδυνος για τούς χειριστές είναι άκόμη μεγαλύτερος. Άς μη ξεχνάμε δέ ότι δέν υπάρχει ήμερα που να μη διεξάγονται πλείστες όσες άερομαχίες. Άλλά, εύτυχώς, τó πνεύμα της θυσίας ένυπάρχει στην προετοιμασία των Ίκάρων μας. Είναι δέ χαρακτηριστικό αυτό που έλεγε ο ύποσημναγός Τουρουτσίκας στον πατέρα του : "Πατέρα, ή Ελλάδα δέ μου χρωστάει, έγώ χρωστάω στην Ελλάδα".

Γί αυτό, οι δύο ήρωες πιλότοι μας έχουν περάσει στο πάνθεον του Έλληνισμού.

"B.B."

ΒΕΛΤΙΩΝΟΝΤΑΙ(;) ΟΙ ΕΛΛΗΝΟ-ΑΛΒΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

“Επειτα από μια περίοδο στασιμότητας στις Έλληνοαλβανικές σχέσεις και με την επίδιωξη του βαθύς αλβανικού κράτους να οδηγήσει σε “άσφυξία” την Έλληνική Κοινότητα της Βορείου Ηπείρου, τότε με την ύφανση ιδιοκτησιών της και τότε με τις διώξεις και την καταπάτηση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων της, τον τελευταίο καιρό διαπιστώνεται μια ραγδαία αλλαγή της ρητορικής του Έρντογάν, με τον οποίο ο Άλβανος Πρωθυπουργός Έντι Ράμα είναι αδελφικοί φίλοι. Από αυτό εξαρτάται η στάση του Ράμα έναντι της Ελλάδος.

Το τρίτο δεκάμημο του Μαρτίου ο κ. Ράμα βρέθηκε στην Αθήνα για την έκθεση με έργα ζωγραφικής του. Με την ευκαιρία αυτή επισκέφθηκε την Βουλή των Ελλήνων, όπου ο Πρόεδρος της κ. Κων/νος Τασούλας τόνισε με έμφαση τον ρόλο της Ελληνικής Εθνικής Κοινότητας της Βορείου Ηπείρου για την συνεννόηση και συνεργασία Ελλάδος - Αλβανίας. Με την βεβαιότητα της βελτίωσης της προστασίας των δικαιωμάτων της Ελληνικής Εθνικής Κοινότητας της Βορείου Ηπείρου και την βελτίωση του επιπέδου ζωής στην Αλβανία σάς καλωσορίζω στο Εθνικό Κοινοβούλιο της Ελλάδος, είπε ο κ. Τασούλας.

Και ο μόνος Πρόεδρος της Ελληνικής Βουλής ορθώς τὰ εἶπε στην προσφώνησή του. Ο κ. Ράμα, όμως, είναι ειλικρινής ως προς την βελτίωση των Έλληνοαλβανικών σχέσεων ; ....

“B.B.”

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΩΝ

Τις πρώτες ημέρες του Φεβρουαρίου, ισχυρός σεισμός μεγέθους 7,8 ρίχτερ, έπληξε την νοτιοανατολική Τουρκία και την Βόρεια Συρία, προκαλώντας τεράστιες καταστροφές σε κτίρια και υποδομές, αλλά και δεκάδες χιλιάδες νεκρούς, που μέχρι αυτή τη στιγμή έγγιζαν τους 20.000.

Η Ελλάδα, την οποία ο Έρντογάν και οι ύπουργοι του παρουσίαζαν σαν έχθρική χώρα, έσπευσε εκ των πρώτων, με την ΕΜΑΚ, το ΕΚΑΒ και ομάδες έθελοντών στον τόπο της άνειπωτης καταστροφής. Και επειδή εκεί το τουρκικό κράτος δεν είχε στείλει ούτε μια ειδική μονάδα για βοήθεια, οι άνδρες των Έλληνικών σωστικών Συλλογών είναι πλέον ήρωες για τους Τούρκους, που άρχισαν να χλευάζουν τον Έρντογάν για το δήθεν “παντοδύναμο κράτος” ! Χαρακτηριστικά, έγραψαν στα κοινωνικά δίκτυα : “Ο γείτονας ήλθε ξαφνικά ένα βράδυ για να μάς βοηθήσει”. Έξ’ άλλου, οι Τούρκοι πρέσβεις σε Παρίσι και Βερολίνο ευχαρίστησαν την Χώρα μας, που έχει κινητοποιηθεί για να προσφέρει κάθε βοήθεια στους σεισμοπλήκτους, όπως η Εκκλησία της Ελλάδος, οι δήμαρχοι που κινητοποιήθηκαν σε όλη τη Χώρα, οι φιλανθρωπικές οργανώσεις κ.ά. Όλα αυτά λαμβάνουν διαστάσεις στην Τουρκία, την ώρα, μάλιστα, που οι όμοιοι με την Τουρκία λαοί δεν έχουν δείξει το ανάλογο ενδιαφέρον. Ο Θεός να στηρίξει τους ήρωικούς άνδρες των σωστικών συλλογών και όλους όσοι σπεύδουν να βοηθήσουν τους σεισμοπαθείς της γείτονας.

“B.B.”

ΚΕΝΤΡΟ “ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ” ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Δυσάρεστη έκπληξη προκάλεσε το γεγονός, ότι με την βούλα του Ειρηνοδικείου Φλωρίνης συστάθηκε και επίσημως “ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ” στην Ελλάδα. Όπως αναφέρεται ξεκάθαρα, ανάμεσα στους σκοπούς του σωματείου δεν είναι μόνο η διδασκαλία της “μακεδονικής” γλώσσας, αλλά και η αναγνώριση της “ως μειονοτικής γλώσσας από την Έλληνική Κυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένης της επικύρωσης από την Ελλάδα της σύμβασης - πλαισίου για την προστασία των εθνικών μειονοτήτων και του ευρωπαϊκού χάρτη για τις μειονοτικές γλώσσες”. Μάλιστα, ανάμεσα στις δράσεις του εν λόγω Κέντρου είναι και η “τεκμηρίωση παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ρητορικής μίσους από τις Αρχές έναντι ομιλητών Μακεδόνων και εθνοτικών Μακεδόνων στην Ελλάδα” !!!

Η Είσαγγελέας Πρωτοδικών Φλωρίνης, στις 29.12.22 άσκησε άνακοπή κατά της σκανδαλώδους απόφασης του Ειρηνοδικείου Φλωρίνης, με την οποία άναγνωρίστηκε, στις 27.7.22 το ψευδοπίγραφο Σκοπιανό σωματείο με την έπωνυμία “Κέντρο Μακεδονικής Γλώσσας στην Ελλάδα”.

Άτυχώς ή περιβόητη “Συμφωνία των Πρεσβών” έχει φαινόμενα, όπως το παραπάνω. Έμεεις, όμως, διακηρύττουμε, ότι “Η Μακεδονία είναι μία και είναι Έλληνική”. Και ότι είναι άπαραδέκτη οποιαδήποτε στήριξη της Ευρωπαϊκής προοπτικής των Σκοπιανών.

“B.B.”

ΑΝΤΙΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΗΛΩΣΗ ΣΤΑ ΤΙΡΑΝΑ

Το Σάββατο, 11 Φεβρουαρίου 2023, πραγματοποιήθηκε στα Τίρανα μεγάλη διαδήλωση, με αίτημα την παραίτηση του πρωθυπουργού Έντι Ράμα, τον οποίο κατηγορούσαν για διαφθορά και ως ύπαίτιο για την επιδείνωση της φτώχειας στην Χώρα.

Ο Ράμα δέχθηκε “πυρά” για μυστικούς δεσμούς με ένα πρώην άξιωματοῦχο του FBI, μέσω του οποίου το Άμερικανικό Ὑπουργείο Ἐξωτερικών κήρυξε άνεπιθύμητο στην Άμερική τον Σαλί Μπερίσα. Σύμφωνα με τον Μπερίσα, ο Ράμα δωροδόκησε τον άξιωματοῦχο του FBI για να άποδυναμώσει την Άντιπολίτευση. Ο συγκεκριμένος Άμερικανός άξιωματοῦχος συνελήφθη τον Ιανουάριο, φέτος, με την κατηγορία ότι άπέκρυψε το ποσόν των 225.000 δολλαρίων, που είχε λάβει από πρώην πράκτορα των άλβανικών μυστικών υπηρεσιών, ενώ διατηρούσε σχέσεις και με τον Έντι Ράμα. Ο ίδιος ο Άλβανος πρωθυπουργός έσπευσε ν’ άπαντήσει, ότι η δίωξη του πρώην άξιωματοῦχου του FBI Τσάρλς Μάκ Γκόνιγκαλ “δεν είχε καμία σχέση με τον ίδιο ή με την άλβανική κυβέρνηση”.

Έν τῷ μεταξύ, την Δευτέρα 13 Φεβρουαρίου 2023, η άνατίναξη Ξενοδοχείου στους Άγιους Σαράντα, που άνήκει στον Έλληνικής καταγωγής έπιχειρηματία Σπύρο Τσιμπούρη, ήλθε να ένισχύσει το κλίμα δυσαρέσκειας κατά της Κυβερνήσεως Ράμα, καθώς έπιβεβαιώνει το άλλο σκέλος της έντονης κριτικής που ύπάρχει για την άνεξέλεγκτη δράση έγκληματικών ομάδων εντός της Αλβανίας.

“B.B.”

Ίδρυτής: Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτης ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ (+)
Ίδιοκτησία: Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βορειοηπειρωτικού Αγώνος (ΠΑ.ΣΥ.Β.Α)

Έδρα: Κόνιτσα Ιωαννίνων -**Άλληλογραφία:** «Βορειοηπειρωτικών Βήμα» 441 00 ΚΟΝΙΤΣΑ
Τηλέφωνο: 26550-23384 -**Τηλεομοίτυπο (Fax):** 26550-23385
Ήλεκτρονικό Ταχυδρομείο (e-mail): vor.vima@imdpk.gr
Έκδότης -Υπεύθυνος κατά τον Νόμο: Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτης κ.κ. ΑΝΔΡΕΑΣ.
Διευθ. Συντάξας: Δημ. Καλλιακμάνης. **Υπεύθυνοι Ύλης:** Χρ. Σιχλιμπίρης, Γ. Έξαρχος.
Σύμβουλος Έκδόσεως: Άπ. Σουτόπουλος. - **Νομικός Σύμβουλος:** Άθ. Κίτσιος
Ειδικοί Συνεργάτες: Άπ. Π. Παπαθεοδώρου, Κ. Χολέβας, Ιωάν. Παπαφλωράτος.
Έκτύπωση - Ήλ. σελιδοποίηση-Βιβλιοδεσία: Veneto A.B.E.E.: Τηλ.: 26510 85333

Το «Βορειοηπειρωτικών Βήμα» εκδίδεται και κυκλοφορεί δωρεάν.

Έπειδή, όμως, τα έξοδά του είναι πολλά, γι’ αυτό κάθε οικονομική ένίσχυση γίνεται ευχαρίστως δεκτή ή με Ταχυδρομική Έπιταγή (441 00 ΚΟΝΙΤΣΑ) ή στον λογαριασμό 386/296059-16 της ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ. Όσοι έπιθυμούν να λαμβάνουν το «B.B.» στο σπίτι τους ή στην εργασία τους, μπορούν να στείλουν τα στοιχεία τους: ή με έπιστολή τους στην διεύθυνση 441 00 ΚΟΝΙΤΣΑ, ή στην ήλεκτρονική διεύθυνση vor.vima@imdpk.gr ή έπικοινωνώντας στο τηλέφωνο 26550 25029 (π. Χερουβείμ).

ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ (ΠΑ.ΣΥ.Β.Α)
στην ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ IBAN: GR 780110386000038629605916